

P
O

KRP:N MERJA RANTALA TUO POLIISIIN INFEKTIO-OSAAMISTA

PINNALLA

Sopimus valtiolle
ei syntynyt
helpolla

17

TYÖSSÄ

Hoitoalalta hätä-
keskuspäivystä-
jäksi Vaasaan

19

AJASSA

Uusi sarja:
Vaihdetaan
vapaalle

32

2

2020

 Back on Track®

**POIKKEUKSELLINEN ETU POIKKEUSAIKOINA
POLIISIN HENKILÖKUNNALLE.**

Kaikki ihmisten ja eläinten tuotteet **-40%
verkkokaupastamme koodilla: POLIISI**

www.backontrack.com/fi

Voimassa vuoden
2020 loppuun asti.

nuppu.pelevina@spjl.fi
 twitter.com/SPJL_PO
 facebook.com/SPJL_PO
 instagram.com/spjl_po

Työkaverit on kultaa

Monen suomalaisen tapaan olen tänä keväänä osanut kukkamultaa ja kolmen kilon käsipainot kotitreenejä varten.

Meillä siirryttiin koronapandemian iskiessä etäilemään kansainvälisestäkin katsoen nopeasti ja kattavasti. Nyt kun etätöiden hyödyt ovat iskeneet kerralla tietoisuuteen, paluuta entisiin asenteisiin tuskin on.

Kaikki eivät kuitenkaan voi sulkeutua kodin turvaan. Operaatiivisessa toiminnassa mennään pandemiasta riippumatta kentälle, suojaudutaan parhaan tiedon ja käytössä olevien välineiden mukaan ja kohdataan asiakkaat. Vaikka huoli mahdollisesta tartunnasta kaivaisi mieltä.

Tiedonjano uuden ja pelottavan äärellä on valtava. Rutiniksi on tullut tarkistaa päivän luvut, uusimmat tutkimukset ja toimintaohjeet. Ajatella, että vuosi sitten en tiennyt, mitä tekee virologi.

On kieltämättä ollut hienoa ottaa tehot irti itsestään tykitämällä kotikonttorilla palaveriputkia, jotka ilman etäyhteyksiä olisi pilkottu monelle päivälle. Kuulumisia on jo totuttu vaihtamaan Teams-, Meet- ja Zoom-kahveilla. Työpaikan arkisia kohtaamisia ja työkavereita on kuitenkin kova ikävä. Kuulemani mukaan niin on monella muullakin.

Kaipaani pieniä hetkiä työpäivän arjessa: tyhjämpäiväistä jutustelua kopiokoneella, päivän lööppien hämmästelyä, suodatinkahvin tuoksua ja hölmöjä vitsejä, joita etäyhteyden päästä ei tule kerrottua. Näistä kohtaamisista syntyvät työnimu ja monet uudet ideat.

Vaikka utopia uudesta normaalista painuisikin unholaan, jotain poikkeusajasta varmasti jää. Paitsi, että koko Suomi on saatu pesemään käsiä, on myös selvää, että etätö järkevässä mittakaavassa tuo lisää tehoa ja parantaa työhyvinvointia. Livekohtaamista osaamme nyt arvostaa aivan uudella tavalla.

Eräs jäsenille tekemämme pikakyselyn vastaajista kiteytti koronakevään fiilikset näin: Työkaverit on kultaa ja auttaa jakamaan!

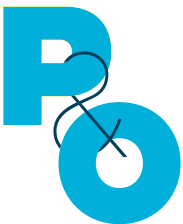
Näin on. Toivottavasti syksyllä saa taas nauttia sekä toimiston porukan että liiton jäsenten kohtaamisista livenä. Lisää kyselystä sivuilla 10–16.

Kesälomille lähdetään tänä vuonna poikkeuksellisissa tunnelmissa. Sitäkin tärkeämpää on päästä palautumaan ja rentoutumaan, nauttimaan läheisten seurasta ja upeasta suomalaisesta luonnosta. Toivotan terveyttä ja voimia kaikille teille lukijoille.

Kannen kuva: Katja Almgren

POLIISI & OIKEUS
90. vuosikerta

Julkaisija
Suomen Poliisi-
järjestöjen Liitto

Toimitus
Asemamiehenkatu 2
00520 Helsinki
toimitus@spjl.fi
www.spjl.fi

Päätoimittaja
viestintäpäällikkö
Nuppu Pelevina
09 3484 2429
nuppu.pelevina@spjl.fi

Toimitussihteeri
viestintäsuunnittelija
Katja Almgren
09 3484 2428
katja.almgren@spjl.fi

Osoitteenmuutokset
jäsenrekisterisihteeri
Anne Rakka
p. 09 3484 2424

Ilmoitukset
Olli-Pekka Duk
p. 050 378 3932
ollipekka.duk@gmail.com

Taitto
Kaaripiste Oy

Paino
Grano
p. 029 1800 400

Muistamiset sähköpostilla osoitteeseen:
toimitus@spjl.fi. Muistamisia julkaistaan
enintään 4 kuukautta tapahtuman jälkeen.

Muu toimituksellinen materiaali sähköpostilla
osoitteeseen: toimitus@spjl.fi.

Toimitus ei vastaa sille ilmoittamatta lähetetystä
materiaalista. Toimitus pidättää oikeuden muuttaa
tekstejä, valikoida ja olla julkaisematta tekstejä.
Materiaalia ei palauteta.

Lehti 3/2020 ilmestyy viikolla 37,
aineistot viimeistään 10.8.

Lehti 4/2020 ilmestyy viikolla 49,
aineistot viimeistään 2.11.

ISSN 1238-5387 (painettu lehti)
ISSN 2670-1596 (lehti verkossa)
Aikakausmedian jäsen

Spjl Suomen
Poliisijärjestöjen
Liitto

- 03** Pääkirjoitus – Työkaverit on kultaa
- 07** Puheenjohtajalta – Tulikaste
- 08** Lyhyesti
- 10** Poikkeustilassa – tutkittu tieto vähentää pelkoa
- 17** Sopimus valtiolle ei syntynyt helpolla
- 19** Jokaisessa työvuorossa on annettava sata prosenttia
- 22** Kun Chanel vitonen tyrmää
- 26** Pykälän pyörteissä
- 28** Ryhmänjohtajan on oltava samaan aikaan riittävän vaativa ja kannustava
- 31** Kulmanen – Tanskalaista oppia ammentamassa

- 32** Vaihdetaan vapaalle – Hevoskärpäsen puraisemat
- 36** Geeniperimästä kauppatavaraa
- 38** Sinun puolestasi vuodatettu – Niko Rantsin esikoiskirja vakuuttaa totuudenmukaisuudellaan
- 41** Sarjakuva – Poikkeustilanne
- 42** Statens avtal ingen lätt match
- 44** Muistamiset
- 45** Pulmakulma
- 46** Repe
- 46** SPJL:n toimiston yhteystiedot
- 47** Oden oodi – Tää on viime ponnistus

---

jonne.rinne@spjl.fi
twitter.com/SPJL_PO
facebook.com/SPJL.PO
instagram.com/spjl_po

” Oman lisänsä
neuvottelukierrokselle toi
valmiuslainsäädännön
käyttöön.

Tulikaste

Kevät kului pitkälti pandemian keskellä. SPJL:n jäsenkyselyn tulokset ehtivät saada näkyvyyttä myös valtakunnallisessa mediassa juuri ennen kuin koronavirus vei kaiken huomion. Koronakevään iskettyä uutisointi on keskittynyt lähes täysin pandemiatilanteen seurantaan – huoltovarmuuskeskuksen maskikaupoista Uudenmaan eristämiseen. Kevään aikana käytiin kuitenkin myös tiukat valtion virka- ja työehtosopimusneuvottelut, joiden yhteydessä sain tulikasteeni varsinaisessa valtion pääneuvottelupöydässä.

Neuvottelutilanne oli kaikkea muuta kuin helppo. Itse asiassa, jotta siitä olisi saanut vieläkin vaikeamman, olisi se edellyttänyt roppakaupalla mielikuvitusta. Neuvottelut käynnistyivät normaaliin tapaan, mutta jo alkutahtien aikana valtiovarainministeriössä tapahtunut korona-altistus ajoi neuvottelijat osin etäyhteyksien päähän. Pandemian edetessä tilanne talousrintamilla synkeni ja hetken näytti siltä, ettei työnantaja suostuisi muuhun kuin pätkäsopimukseen minimikorotuksin.

Oman lisänsä neuvottelukierrokselle toi myös valmiuslainsäädännön käyttöönotto. Samaan aikaan päällä oli paine löytää neuvotteluratkaisu, joka turvaisi valtion työrauhan riittävän pitkäksi aikaa ja toisi jäsenistölle yleisen linjan mukaiset palkankorotukset sekä lopettaisi palkattomat kiky-minuutit.

Neuvotteluita jatkettiin sinnikkäästi etäyhteyksin. Tämän mahdollisti nopea digiloikka, ja niinpä itse neuvottelut sekä työskentely taustaryhmissä toimivat

etäyhteyksien välityksellä. Myös me palkansaajapuolen neuvottelijat pidimme omia taustakokouksiamme netin kautta.

Neuvottelutulos on aina lopulta kompromissi puolin ja toisin ja se syntyi työrauhan viimeisen voimassaolopäivän iltana. Erityisen haastavan neuvottelukierroksen tulos oli suoraan sanottuna sellainen, ettei parempaan lopputulokseen olisi mielestäni ollut minkäänlaisia realistisia mahdollisuuksia. Samalla valtiolle saatiin työrauha ja sen työntekijät saattoivat keskittyä tekemään parhaansa poikkeusolojen värittämässä maassamme.

Aikaansaatu sopimusratkaisu tuo työrauhan 23 kuukaudeksi eli seuraava neuvottelukierros tulisi saada maaliin 28.2.2022 mennessä. Tässä välissä käydään kuitenkin neuvottelut tarkentavista virka- ja työehtosopimuksista, joissa myös SPJL:n kaikilla sopimuspöydillä on omat tavoitteensa. Neuvotteluissa pajatso ei koskaan tyhjene kerralla, vaan tavoitteita jää väistämättä myös tuleville kierroksille. Katse onkin jo tulevassa samalla, kun käymme palautetta läpi nyt käydyistä neuvottelukierroksesta.

Haluan kiittää kaikkia mukana olleita neuvottelijoita. Samalla haluan osoittaa erityiskiitokseni JUKOn valtion neuvottelupäällikkö Markku Niemiselle, jonka perehdytyksessä uutena tulokkaana selvisin tulikasteestani.

Lopuksi haluan toivottaa teille kaikille hyvää ja rentouttavaa kesää vallitsevasta tilanteesta huolimatta.

Pysykää terveinä!

” Resurssin pitäisi olla sellainen, että yllättäväkin kriisi kyetään hoitamaan ilman työntekijöiden jatkuvaa venymistä. Nykytilassa kaikki ylimääräinen ja yllättävä on kriisi.

VASTAUS SPJL:N KORONAKYSELYN KYSYMYKSEEN, MITEN TULEVAISUUDEN YLLÄTTÄVIIN KRIISITILANTEISIIN VOITAIISIIN VARAUTUA.

19

POLIISIT VALVOIVAT UUDENMAAN RAJAA YHTEENSÄ 19 VUOROKAUTTA AJALLA 27.3.–15.4.2020

Poliiseista tehtiin ennätysellisen paljon rikosilmoituksia vuonna 2019

Syyttäjälaitoksen julkaiseman tilaston mukaan poliiseista tehdään entistä enemmän rikosilmoituksia. Ilmoitusten määrä on ollut nouseva vuodesta 2017 (681 kpl vuonna 2017 ja 997 kpl vuonna 2019). Ilmoitukset liittyvät muun muassa poliisin käyttäytymiseen, liikenteeseen ja voimakeinoihin. Samasta tilastosta näkyy, että entistä harvempi ilmoitus johtaa valtakunnansyyttäjän toimenpiteisiin. Kansalaisten kynnys tehdä virkamiehestä rikosilmoitus, ehkä perusteetonkin, tuntuu siis laskeneen vuosien saatossa.

Rikosilmoitusten kanssa samaan suuntaan vaikuttaa kehittyneen myös kanteluiden määrä; entistä useammin jäsen kääntyy SPJL:n toimiston puoleen kysyäksään juridista apua ja toimintaohjeita oikeus- ja vastuuvakuutuksen käyttöön. Ammatillinen oikeus- ja vastuuvakuutus on nimensä mukaisesti vain työtehtävissä voimassa oleva vakuutus, jota ei ole mahdol-

lista sisällyttää omaan kotivakuutukseen.

Jäsenten oikeusturvan parantamiseksi liitto neuvotteli kaikille jäsenilleen kuuluvan ammatillisen oikeus- ja vastuuvakuutuksen maksimikorvaussummaan korotuksen. Oikeusturvavakuutuksen maksimikorvaussummaa nostettiin 17 000 eurosta 30 000 euroon vuoden 2020 alusta. Korvaustilastoista näkyy, että poliiseihin kohdistuvien rikosilmoitusten ja kanteluiden määrä on ollut kasvussa jo pidemmän aikaa. Korvaussumman kasvattamisen lisäksi SPJL on parantanut oikeusturvavakuutuksen kattavuutta useilla erityisehdoilla.

Tälläkin hetkellä vakuutukset puhuttavat, ja keskusjärjestömme Akava selvittää parhailaan, olisiko vakuutuksia mahdollista hankkia yhdessä niin, että mukana olisivat kaikki Akavan liitot ja niiden noin 600 000 jäsentä. Samalla kartoitetaan kokonaan uusia vakuutuksia jäsenetujen parantamiseksi.

Valtuuston kokous siirtyy syksyyn

SPJL:n valtuuston kevätkokous on koronapandemian vuoksi päätetty siirtää syksyyn. Valtuuston kokous pidetään 16.9.2020 Helsingissä.

SPJL:n perhepäivä siirtyy vuoteen 2021

SPJL:n elokuulle suunniteltu perhepäivä kolmessa eri huvipuistossa siirtyy koronapandemian vuoksi vuoteen 2021. Kerromme uudesta päivästä jälleen lehdessä, uutiskirjeessä ja nettisivuilla SPJL.fi.

Poliisi & Oikeus-lehti 90 vuotta

Poliisi & Oikeus -lehti ja sen edeltäjä Poliisimies ovat kulkeneet pitkän taipaleen tähän päivään. Aika näkyy myös lehden ulkoasussa. Lehti sai ensimmäisen värillisen kansensa vuonna 1959, sitä ennen kansipaikkaa myytiin myös erilaisille mainoksille. 1980-luvun alkuun saakka sisälehdet pysyivät mustavalkoisina yksittäisiä mainoksia lukuun ottamatta. Vuodesta 1985 alkaen väri valtasi artikkelit ja kuvat. Kaksi vuotta aiemmin vuosikerran juoksevasta sivunumeroinnista luovuttiin, ja jokainen lehti sai julkaisukohtaiset sivunumeronsa. Vuonna 2015 lehti sai nykyisenkaltaisen ulkoasunsa, jota päivitettiin juhlavuoden kunniaksi kevyesti.

Lehden matkaa kohti tätä päivää seurataan kuluvaan vuoden jokaisessa numerossa.

Uusi, entistä parempi ELIXIA Online maksutta jäsenille!

Toukokuun alussa ELIXIA julkaisi uuden, entistä kattavamman online-palvelun, jonka SPJL päätti hankkia jäsenilleen. Palvelu sisältää yli 120 ohjattua tuntia sekä yli 100 treeniohjelmaa. Palvelun saat SPJL:n jäsenenä käyttöösi

maksutta. Katso ohjeet rekisteröitymiseen osoitteesta spjl.fi/elixia (Huom. uusi rekisteröityminen on tehtävä, vaikka olisit jo käyttänyt aiempaa ELIXIA Online -palvelua.)

Jatkossa poliisin virka-asussa voisi olla nimen sijaan muu tunniste

Sisäministeriössä valmistellaan muutosta poliisin virkapuvusta annettuun asetukseen. Jatkossa virkapuvussa voisi olla nimilaatta tai muu yksilöivä tunniste kuten numero. Poliisilain mukaisesti poliisilla olisi edelleen velvollisuus esittää pyynnöstä virkamerkinsä.

Muutoksen tarkoituksena on vähentää poliiseihin kohdistuvaa maalittamista ja uhkailua. Lisääntynyt uhkailu ja maalittaminen käyvät ilmi myös SPJL:n jäsenkyselystä. SPJL on vienyt aktiivisesti eteenpäin lakialoitetta, jolla maalittaminen kriminalisoitaisiin.

”Kiitos hyvästä työstä”

– Kommentti uutiseen valtion uudesta virkaehtosopimuksesta.

Järkevä, ajankohtainen ja hyvä uudistus. Some luo ihan uuden ympäristön mm. työntekijän maalittamiseen, käyttämiseen ja häiritsemiseen.

– Kommentti uutiseen siitä, että poliisien nimilaatat voidaan korvata virkapuvussa numerolla. 21.5.2020.

Muista seurata meitä myös Instagramissa!
[spjl_po](https://www.instagram.com/spjl_po)

POIKKEUS- TILASSA

– tutkittu tieto vähentää pelkoa

“Koko maailma on poikkeustilassa. Kukaan ei osaa arvioida lopputulemaa, mutta jo nähdään, että vaikutukset ovat syviä ja pitkäkestoisia.”

Näin kirjoitti tasavallan presidentti Sauli Niinistö 16. maaliskuuta blogiinsa.

TEKSTI

Nuppu Pelevina

KUVAT

Katja Almgren

Globaali pandemia, jonka tunnemme nimellä koronavirus tai covid-19 levisi Suomeen maaliskuussa. Hallitus antoi pikavauhtia asetukset valmiuslain käytönotosta ja Suomi siirtyi 17. maaliskuuta poikkeusoloihin, ensimmäistä kertaa sotien jälkeen. Kevät 2020 tallentuu kansakunnan muistiin ainutlaatuisena aikana.

Täällä ei vatuloida

Tilanteen vakavuus tuntui yllättävän kaikki. Nopeasti leviävä, ennestään tuntematon virus herätti pelkoa ja epä tietoisuutta. Poikkeusoloissa keskeistä on yhteiskunnan kriittisten toimintojen turvaaminen ja terveydenhuollon kapasiteetin varmistaminen. SPJL:n jäsenistä suuri osa työskentelee hallituksen linjaamalla yhteiskunnan kannalta kriittisillä aloilla, korona-kriisin etulinjassa.

– Väliillä unohtuu, että olemme puolisoitilallinen kriisiorganisaatio, joka toimii 24/7, eikä elä ainoastaan virka-aikaa. Meidät pitääkin pystyä sijoittamaan mihin tahansa mihin vuorokauden aikaan tahansa, muistuttaa pääluottamusmies **Ilari Kulmanen**, Itä-Uudenmaan poliisilaitokselta.

– Alalle hakeudutaan tekemään suojelutyötä ja toki toivotaan, että asiat etenevät suunnitellusti. Mutta kun jotain poikkeuksellista tulee eteen, jokainen joutuu myös sopeutumaan, pohtii Kulmanen.

Nopeaa reagointia korostaa myös KRP:n rikosteknisessä laboratoriossa tutkimuskoordinaattorina toimiva **Merja Rantala**, jolla oli heti ensimmäisinä työkuukausinaan vastassa pandemia. Novii forensiikassa Rantala on koulutukseltaan tarttuviin tauteihin erikoistunut ja epidemiologiaan perehtynyt eläinlääkäri. Edellisessä työpaikassaan Helsingin yliopistossa Rantala johti klinisen mikrobiologian laboratoriota. Poliisiorganisaatioon hän on sopeutunut nopeasti.

– Poliisit ovat kylmähäisiä, asiantuntevia ja tottuneita riskinarvioon, ikään kuin luontaisia epidemiologeja. Olen täällä kuin kala vedessä, Rantala kertoo innostuneena.

– Täällä ei höttyillä huuhaan perässä, ja on totuttu tekemään nopeita ratkaisuja riskinarvion perusteella. Poliisi on hieno organisaatio siinä mielessä, että täällä ei vatuloida.

Tietotulvassa tarvitaan konkreettisia ohjeita

SPJL toteutti toukokuussa jäsenilleen pikakyselyn koronapandemian vaikutuksista työhön. Vastauksissa runsas sisäinen tiedotus sai sekä kiitosta että moitteita. Tiedon määrä on ollut vähintään riittävä, mutta pirstaloitunut ja alati muuttuva ohjeistus on aiheuttanut myös epävarmuutta.

Poikkeusoloihin siirryttäessä maan hallituksen linjauksia mukailten ohjeistusta laadittiin nopeasti ja päivitettiin tiuhaan. Oli välttämätöntä toimia nopeasti, eikä valmiita suunnitelmia ollut kenelläkään. Alkuhässäkän jälkeen asiat on saatu pääosin järjestykseen.

– Pahimmilta ylilyönneiltä on välttytty, kommentoivat pääluottamusmies **Pekka Lassila** ja lakimies **Rita Ridanpää** liiton toimistolta.

– Luottamusmiesten asema on ollut merkittävä, kun haivaittuja puutteita on saatettu työnantajan tietoon liiton avulla, Kulmanen kertoo.

Oikea-aikaisen ja ymmärrettävän tiedon merkitys korostuu kriisitilanteessa, kun liikkeellä on paljon ristiriitaiselta tuntuva informaatiota. Erityisesti kentällä, jossa ollaan asiakas-kontaktissa, toivotaan lyhyitä ja selkeitä ohjeita. ”Hallittu tiedottaminen luo varmuutta siitä mitä tehdään ja miksi”, kuten eräs jäsenkyselyn vastaaja hyvin kiteyttää.

Rantala on käynyt Helsingin ja Uudenmaan laitoksilla sekä Poliisihallituksessa kertomassa koronaviruksen epidemiologiasta sekä suojavälineiden ja desinfiointiainien käytöstä ja saanut paljon kiitosta tiivistä ja selkeistä ohjeista. Hän valmisteli yhdessä Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen työsuojelupäällikkö **Timo Leppälän**, työsuojeluvaltuutettu **Pasi Hyyryläisen** ja poliisin valtakunnallisen työsuojeluvaltuutettu **Ari Pertun** kanssa kansallista suojautumishjettä.

Eniten keskustelua on aiheuttanut suojautuminen. Rantala korostaa, että suojavälineiden käytön ja desinfiointin tulee perustua riskinarvioon ja todelliseen tarpeeseen. Suojautuminen on tärkeää, mutta sitä pystytään tekemään myös fyysisellä etäisyydellä.

– On ensiarvoisen tärkeää tietää, miten virus tarttuu ja mitkä ovat leviämisen todennäköisimmät reitit. Ympäristön ylenmääräisestä desinfiointista voi tulla turhia kustannuksia, Rantala kertoo.

Rantala muistuttaa, että suojaimien saatavuus ei ole rajoitonta, ja niitä tulee käyttää sellaisissa tilanteissa, joissa niistä on eniten hyötyä, vaarantamatta varsinaista toimintaa. Jos suojavälineitä käytetään väärin, poliisin työssä toiminnallisuus ja henkilöturvallisuus voivat vaarantua.

– Kentän palaute on tärkeää, silloin pystymme kehittämään ohjeita, Rantala korostaa ja toivoo, että askarruttavista asioista ja mahdollisista epäkohdista kerrotaan rohkeasti.

– Itse en poliisin työstä tiedä vielä paljonkaan, mutta kokeneet poliisimiehet osaavat kertoa, mitä eteen saattaa tulla, ja itse tuon pöytäni infektio- ja epidemiologian osamisen.

Ymmärrys tartuntataudeista on lisääntynyt

Median rooli tiedon välittämisessä on koronakeväänä ollut keskeinen. Rantala korostaa monen muun tavoin median vastuuta ja toivoo kirjoitteluun analyttisyyttä ja syvyyttä.

Medialla on toisinaan tapana kärjistä ja nostaa esiin vastakkainasetteluja sekä yksittäisiä tutkimuksia, usein höystettynä räväköillä otsikoilla.

– On tärkeää tuoda esille eri kantoja ja eri tutkimuksia, mutta valitettavan usein jutut ovat ohuita ja lyhyitä, eikä tutkimuksia suhteuteta aiempaan tietoon ja taudin epidemiologiaan. Uutisoidaan ikään kuin kaikki yksittäiset tutkimukset olisivat samanarvoisia.

Rantala korostaa, että tarvitaan aina useampia tutkimuksia, joissa on samansuuntaisia tuloksia, ennen kuin voidaan tehdä pitäviä johtopäätöksiä. Ei ihme, että monella on pääpyörällä, hän puuskahtaa.

Heppoisen uutisoinnin lietsoma pelko voi johtaa esimerkiksi ylisuojautumiseen ja ylenmääräiseen ympäristön desinfektioon, josta ei välttämättä ole viruksen leviämisen estämisessä mitään hyötyä vaan pahimmillaan jopa haittaa.

Rantala korostaa, että mediassa on myös paljon hyviä juttuja, asiallisia ja syväluotaavia.

Virologit ja epidemiologit ovat olleet tänä keväänä kysytyjä asiantuntijoita. Rantala on hyvillään siitä, että tutkittu tieto kiinnostaa ja ala saa paljon julkisuutta.

– Ihmiset ovat tänä aikana myös oppineet valtavasti uutta, Rantala iloitsee.

Kuluneena keväänä monella työpaikalla on ollut huomattavasti vähemmän kausiflunssapoiissaoloja. Kiinnostus ja ymmärrys tartuntataudeista on kasvanut ja esimerkiksi hygieniaan kiinnitetään varmasti jatkossa enemmän huomiota.

– Asiakaskohtaamisia tulee mietittyä tarkemmin ja työtiloja ja -välineitä puhdistetaan huolellisemmin, liikenteen valvonnassa työskentelevä **Marjaana Savolainen** Länsi-Uudenmaan poliisilaitokselta pohtii.

Yhden erittäin tärkeän ohjeen Rantala nostaa esiin: ”Sairaana ei saa tulla töihin. Tämä ohjeistus pätee kaikkiin hengitystieinfektioihin.”

Pandemia näkyy monin tavoin työnteon arjessa

SPJL:n kyselyssä lähes 90 % vastaajista on sitä mieltä, että työyhteisöt ovat sopeutuneet poikkeustilaan vähintään melko hyvin. Työmäärä on lisääntynyt joka kolmannella.

Työtehtävät ja työntekotavat ovat monilla muuttuneet rajoitusten myötä. Paitsi että hygieniaan ja suojautumiseen kiinnitetään enemmän huomiota, asiakaskontakteja on pyritty vähentämään ja hoitamaan sähköisesti. Kentällä näkyy muutunut arki; kun baarit ovat kiinni, kotihälytykset ovat lisääntyneet.

Hätäkeskuksissa koronatilanne näkyy myös puhelujen vähentymisenä ja toisaalta poliisikeikkojen lisääntymisenä. Pääluottamusmies **Mira Huovinen** muistuttaa, etteivät hätäkeskusten henkilöstöpula ja kuormitus ole hävinneet mihinkään. Koronatilanne on vain tuonut hetkellistä helpotusta työmäärään.

Joka kolmas SPJL:n kyselyn vastaajista kertoo, että työtehtäviä on priorisoitu. Kiireellisimmät hoidetaan ja kiireettömät siirretään. Poliisissa esimerkiksi ennalta estävää työtä, kenttävalvontaa, liikenteenvalvontaa, paljastavaa tutkintaa ja huumeiden kenttävalvontaa on vastaajien mukaan vähennetty. Massapuhallusratsioita ei pidetä.

– Liikenne on rauhallisempaa, mutta rattijuoppoja on ollut ehkä jopa tavallista enemmän. Osa saattoi tulkita uutisoinnin massapuhallutusten lakkauttamisesta niin, että nyt uskaltaa lähteä ajelemaan, vaikka olisi nauttinutkin alkoholia, pohtii Savolainen.

Oikeushallinnossa ei voi sanoa, että työt olisivat vähentyneet, pikemminkin ne ovat siirtyneet.

Tutkimuskoordinaattorina Rantala toimii KRP:n rikosteknisessä laboratoriossa linkkinä poliisin ja laboratorion asiantuntijoiden välillä.

” Tarvittiin globaali pandemia, että saatiin virasto siirtymään nykyaikaiseen työelämään.

– Virastoissa on minimimiehitys ja vain pakolliset kontaktit vaativat toiminnot hoidetaan, asioiden käsittelyä on peruutettu ja siirretty epämääräisiin aikoihin. Asiakkaat ovat suurelta osin itsekin halunneet välttää fyysistä kanssakäymistä, vahvistaa Oikeushallinnon Henkilökunta ry:n OHK:n puheenjohtaja ja SPJL:n hallituksen 2. varapuheenjohtaja **Outi Ahonen**.

– Parhaillaan työn alla ovat sektorikohtaiset KoronaExit-suunnitelmat, joilla tähdätään normaaliarjen turvalliseen aloittamiseen. Hieman jännitystä on ilmassa, mitä tuleman pitää ja millainen on syksyn työtilanne.

Työntekijöiden jaksamiseen on kiinnitetty huomiota vaihtelevasti. Itä-Uudellamaalla henkilöstönedustus ja työsuojelu otettiin heti mukaan, jottei porukka pala loppuun, kertovat Kulmanen ja rikosylikomisario **Petri Eronen**.

Kyselystä käy ilmi, että poikkeustilan kuormitus ei ole kaikkialla jakautunut tasaisesti.

Huoli omasta ja läheisten terveydestä

Vaikka työtehtävät hoidetaankin ammattitaidolla ja joustavasti, eivät turvallisuusalan ammattilaiset ole immuuneja koko yhteiskuntaa kuormittavalle tilanteelle. Kyselyn vastaajista 59 % on kokenut stressiä tai kuormitusta, 8 % erittäin paljon ja 51 % jonkin verran. Moni kokee huolta ennen kaikkea omasta ja läheisten terveydestä sekä epävarmuutta tulevasta.

”Puhetta on ollut paljon taudista ja sitä kautta huoli kasvanut. Pelkään saavani taudin ja tuovani sen muuhun perheeseen. Asiakkaat yrittävät käyttää tautia hyväksi, ettei poliisi asioisi heidän kanssa tai tekisi kiinniottoa. Joka vuorossa joku sanoo olevansa tartunnan saanut.”

Vastaajista lähes puolet, 47 %, kertoo, että työn ja muun elämän yhteensovittaminen kuormittaa vähintään jonkin verran. Kuormitusta aiheuttavat esimerkiksi lasten etäkoulu sekä perheenjäsenen lomautus, yrittäjäpuolison vaikeudet tai huoli taloudellisesta tilanteesta.

Kansalaisten huoli ja epätietoisuus välittyvät niin poliisille kuin hätäkeskuksiin. Ihmiset ovat peloissaan ja mielenterveysongelmien osuus on kasvanut.

”Ihmiset soittaa paljon hätälinjaan sinne kuulumattomista asioista, mm. koronan kehittyminen Suomessa ja milloin rajoitukset loppuu. Olen koulutukseltani hätäkeskuspäivystäjä, en virologi.”

Liikunta on monilla tärkeimpiä keinoja huolehtia terveydestä ja palautua työstä. Harmitusta ja ihmetystä on aiheutunut poliisilaitosten kuntosalien sulkeminen, etenkin, kun samojen henkilöiden kanssa istutaan kahvihuoneessa vierekkäin. *”Välillä tuntui et mopo keuli toisessa asiassa ja toisessa asiassa ei osattu edes mopoo käynnistää.”*

Etätyön hyödyt käyttöön

Maan hallitus linjasi jo maaliskuussa, että julkisen sektorin työnantajat määräävät etätöihin ne julkisen sektorin työntekijät, joiden työtehtävät sen mahdollistavat.

Etätöitä oli kyselyn perusteella tehnyt 13 % vastaajista ennen koronapandemiaa ja 42 % sen aikana. Oikeushallinnossa etätöitä kertoi tehneensä ennen pandemiaa 35 % ja sen aikana jopa 79 % vastaajista.

Monelle kokemus on ollut silmiä avaava.

”Itse en aiemmin ole tehnyt etätöitä. Jatkossa voisin silloin tällöin päivän pari tehdä, koska oli järkyttävää huomata, kuinka paljon keskeytyksiä normipäivänä työpaikalla tulee.”

”Esimiehenä valvon suorittavaa porrasta. Tulokset ovat olleet positiivisia.”

Työhyvinvointi on lisääntynyt, samoin tehokkuus.

”Olen huomannut, että se, mikä toisinaan teknisessä varmuudessa ontuu, korvautuu uudenlaisella luovuudella ja rohkealla kokeilukulttuurilla. Taukojen pitämisessä on vielä opettelua, mutta toisaalta työpäivän päättyessä olen löytynyt lenkkeilyn uudelleen.”

Koulutuksia on pidetty paljon etäyhteyksillä.

– Etäkoulutuksilla on puolensa, kun aikaa ei kulu matkustamiseen. Toisaalta oppiminen etänä on erilaista ja hitaampaa, Huovinen muistuttaa.

Moni on opetellut uutta tieliikennelakia omatoimisesti.

Operatiivisessa toiminnassa on edelleen paljon tehtäviä, joita ei ole mahdollista hoitaa puhelimella kotikonttorilta. Laboratorio-olosuhteissa työskentelevä Rantalakin on tehnyt pääosin lähityötä. KRP:ssa työvuoroja on porrastettu.

Niistä vastaajista, jotka eivät olleet tehneet etätöitä, 60 % kertoo syyksi sen, ettei omaa työtehtävää ole mahdollista hoitaa etänä. Esteenä ovat kuitenkin olleet myös johdon vanhakantaiset asenteet ja hallinnon byrokraattisuus. Moni kertoo, että etätöilyluvan saaminen on vaikeaa.

– Byrokratia on koko poliisihallinnossa välillä sellaista, että ei auta, vaikka olisi mikä poikkeustila, Kulmanen tuhahtaa. Itä-Uudellamaalla siirryttiin laajennettuun etätöihin kollektiivisella päätöksellä, eikä yksittäisiä lupia tarvinnut enää pyytää.

Tarvittiin globaali pandemia, että saatiin virasto siirtymään nykyaikaiseen työelämään.

Vastaajat toivovat jatkossa avoimempaa suhtautumista ja luottamusta työntekijöihin, jotta etätyömahdollisuutta voitaisiin paremmin hyödyntää.

– Luottamusta työntekijöihin täytyy olla, että työt hoidetaan etänä siinä missä työpaikallakin. Kyllä työnteosta aina jälki jää, ja käsitykseni mukaan tehokkuus ei ole ainakaan vähentynyt etätöiden aikana. Mikäli pelkona on työntekijän lusmuilu, niin ei se paikkaa katso, pääluottamusmies **Tomi Sevander** Helsingin poliisilaitokselta naurahtaa. Ja lisää vakaovoituen:

– Etätyön hyötyjä ja kokonaisuutta arvioidaan varmasti tulevaisuudessa yhdessä johdon ja henkilöstön kanssa.

Samoilla linjoilla on Eronen.

– Etätyötä hyödynnetään varmasti jatkossa enemmän, kunhan tietotekniset välineet saadaan vaadittavalle tasolle, Eronen arvioi.

Kaikkia töitä ei halutakaan tuoda kotiin.

”Työtehtävät ovat olleet etätyön ja ”livetyn” tasapainoteltua. Poliisi ei voi kuitenkaan kuulustella rikoksesta epäiltyjä omassa kodissaan.”

Kyselystä selviää myös, että etätyössä työn ja vapaa-ajan raja häviää helpommin. Tulee tehtyä harmaita tunteja, työ liukuu vapaa-ajalle ja työasiat tulevat uniin.

Etänä työyhteisön merkitys korostuu. Kahvihuoneiden yhteisöllisyyttä ei synny eikä hiljaista tietoa välity.

Kohti uutta tuntematonta

Toukokuun neljäntenä maan hallitus päätti kumota valmiuslain käyttöönotosta antamansa asetukset. Koulut avattiin viimeisiksi kahdeksi viikoksi ja alkoi hybridistrategian mukainen hallittu rajoitusten purkamisen.

Vielä ei tiedetä, miten paluu arkeen toteutuu ja miltä uusi arki Suomessa tai maailmalla näyttää. Odottaako viruksen uusi aalto, saadaanko rokote jo tämän vuoden aikana – avoimia kysymyksiä riittää. Kuinka paljon pandemia muuttaa ajattelua tai toimintatapoja jää sekin nähtäväksi.

Mitä koronapandemiasta on opittu? Tässä vaiheessa on vaikea sanoa.

– Valmistautumissuunnitelmat pandemian ja muiden kriisien varalle tulee olla sekä kansallisella tasolla että organisaatioiden tasolla, ja niitä on päivitettävä tarpeeksi usein, jotta ne voidaan sitten kriisin hetkellä kaivaa naftaliinista, korostaa KRP:n Rantala.

Mitä olisi pitänyt tehdä toisin? Kyselyn vastaajat toivovat parempaa paikallista varautumista ja lisää panostusta sisäiseen viestintään, etenkin ohjeiden jalkauttamiseen paikallistasolla. Joustavuutta ja kykyä reagoida nopeasti muuttuviin

tilanteisiin sekä valmiutta etätyöhön: järjestelmät, käytännöt ja yhteydet tulee saada kuntoon.

Poikkeuksellisesta ajasta huolimatta myös turvallisuuden ammattilaiset valmistautuvat kesään ja lomakauteen.

Rantala aikoo nauttia Suomen luonnosta turhia höttyilemättä.

– Olen vähän sellainen, että asiat pitää ottaa sellaisina, kun ne ovat. Kesälomasta tulee lyhyt, kun olen vasta aloittanut. Ajatuksena on viettää mökkiviikonloppuja ja pientä lomapätkää sekä jatkaa perehtymistä omaan työhön, positiiivisilla mielin. 🟡

Korona-jäsenkysely lukuina

Koronapikakysely lähetettiin kaikille SPJL:n jäsenille toukokuun alussa. Vastaajia oli yhteensä 2027 eli 20 %.

31 % vastaajista kertoo, että työmäärä on lisääntynyt koronan aikana

34 % vastaajista kertoo, että työtehtäviä on jouduttu priorisoimaan

13 % vastaajista teki etätöitä ennen koronapandemiaa

42 % vastaajista on tehnyt etätöitä pandemian aikana

59 % vastaajista on kokenut stressiä tai kuormitusta, 8 % erittäin paljon, 51 % jonkin verran, 31 % ei juurikaan ja 10 % ei ole kokenut lainkaan stressiä tai kuormitusta

15 % vastaajista kertoo, että huoli omasta ja läheisten terveydestä kuormittaa erittäin paljon, 23 % mielestä paljon

57 % vastaajista kokee, että epävarmuus tulevasta kuormittaa vähintään jonkin verran

47 % vastaajista kokee työn ja muun elämän yhteensovittamisen kuormittavan vähintään jonkin verran

88 % vastaajista kokee, että omassa työyhteisössä on sopeuduttu poikkeustilaan hyvin tai melko hyvin, 7 % mielestä melko huonosti ja 2 % mielestä huonosti

Marjaana Savolainen Länsi-Uudenmaan Poliisilaitokselta valvoi rajanylityksiä ykköstiellä.

”Kolme viikkoa puomilla – 161 tuntia töissä!”

Poikkeustila kulminoitui Uudenmaan eristämiseen muusta Suomesta. Maan hallitus päätti 25.3. rajoittaa Uudenmaan maakunnan ja muiden maakuntien välistä liikennettä 27.3.–15.4.2020. Uudenmaan sulkua toteutettiin Helsingin poliisilaitoksen johdolla ja siihen osallistuivat lisäksi Itä-Uudenmaan, Länsi-Uudenmaan, Hämeen ja Lounais-Suomen poliisilaitokset.

Sulku polkaistiin pystyyn lyhyellä varoitusajalla. Jokainen rajanylittäjä tarkistettiin – kolmen viikon aikana yhteensä 550 000 ajoneuvoa.

– Pisteitä oli yhteensä kolmisenkymmentä ja operaatio työllisti yhteensä 600–700 henkilötyövuosissa, arvioi rikosylikomisario **Seppo Kujala** Helsingin poliisilaitokselta. Pienimillä pisteillä oli partioita minimissään kaksi, suuremmilla parhaimmillaan toistakymmentä.

Kokemus oli ainutlaatuinen paitsi kansalaisille myös puomilla päivystävillä poliiseilla.

– Valvonta oli työnä yksinkertaista, mutta oli kiinnostava kokemus olla mukana, kertoo **Mar-**

jaana Savolainen Länsi-Uudenmaan poliisilaitokselta. Kaikenlaista yrittäjää rajalla nähtiin, mutta suurin osa oli liikkeellä asiallisesti.

Poliisit suhtautuvat poikkeukselliseen työtehtävään neutraalisti, eikä kansalaisten tarkastaminen herättänyt kummempia tunteita.

– Tämä oli työtehtävä. Poliisi on kriisiorganisaatio ja työtehtävät hoidetaan, niin kuin linjataan, kuittaa ylikonstaapeli **Harri Valkeapää** Itä-Uudenmaan poliisilaitokselta.

– Mutta onhan tämä todella poikkeuksellinen tilanne, saa nähdä tuleeko toista tällaista virkauralla kohdalle, hän pohdiskelee.

Soittokierros luottamusmiehille vahvistaa, että järjestelyt menivät pääosin mallikkaasti. Epäkohtiin kiinnitettiin huomiota sitä mukaa kun niitä saatiin tietoon ja ainakin suurimpaan osaan saatiin ratkaisu. Ruokahuolto saatiin pelaamaan kunnolla ensimmäisen viikon jälkeen.

Valmiuslain mukaisesti työnantajalla oli mahdollisuus poiketa tietyistä työaika- ja le-

poaikoja koskevista säännöksistä ja teettää ylityöitä.

Työvuorolistat laitettiin operaatioon osallistuvilla laitoksilla pikavauhtia uusiksi, muutoksia tuli lähes päivittäin ja rajalla tehtiin pitkiä työvuoroja.

Henkilöstö jousti luottamusmiesten sanoin ennennäkemättömällä tavalla.

– Henkinen ja fyysinen kuormitus kyllä näkyivät operaation jälkeen, kertoo **Rami Lehtinen** Hämeen poliisilaitokselta.

– Poikkeustila toi jälleen esille suurimman vahvuutemme: henkilöstön vahvan sitoutumisen työhönsä, kommentoi **Janne Niiniharju** Länsi-Uudeltamaalta.

Sitoutumista ja joustoa kiittelevät myös **Petri Eronen** ja Valkeapää.

Itä-Uudenmaan **Ilari Kulmanen** kiittelee myös hallituksen asetuksia, joissa työntekijän näkökulma oli ruokahuolto- ja taukoja myöten huomioitu.

– Lieneekö ollut ay-osaamista mukana laatimassa linjauksia, Kulmanen pohtii. 🟡

Sopimus valtiolle ei syntynyt helpolla

Valtion virka- ja työehtosopimusneuvottelut saatiin päätökseen maaliskuun viimeisenä päivänä. Sopimusneuvotteluihin osallistuivat JUKO, Ammattiliitto Pro, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL sekä Valtion työmarkkinalaitos. SPJL:n jäseniä edustavan JUKOn riveistä olivat mukana neuvottelupäällikkö Markku Nieminen sekä valtion neuvottelukunnan puheenjohtaja Jonne Rinne. JUKOn hallitus hyväksyi huhtikuisessa kokouksessaan sopimusratkaisun ajalle 1.4.2020–28.2.2022.

TEKSTI: Katja Almgren

Neuvottelijoiden päästessä pöydän äärelle, korona oli jo sävyttänyt ilmapii-riä. Lähtötilanne oli erityisen haastava myös siksi, että valtiotyönantajan ja palkansaajajärjestöjen tavoitteet olivat hyvin kaukana toisistaan, ja asioista väännettiin etäyhteyksin.

– Ensimmäiset tapaamiset pidettiin kasvotusten, mutta hyvin nopeasti siirryimme etätyöskentelyyn. Neuvotteluissa vastapuolen eleiden ja ilmeiden tarkkailu on tärkeää, ja poikkeustilan vuoksi olimme täysin äänenpainojen kuuntelun varassa, kolmekymmentä vuotta neuvotteluiden parissa työskennellyt **Markku Nieminen** harmittelee.

Pöydällä oli molemmin puolin asioita, joista haluttiin pitää kiinni viimeiseen asti. Isoimpana niistä oli kilpailukyky sopimuksen mukanaan tuomat tunnit, joiden säilyttäminen, tavalla tai toisella, oli työnantajapuolelle tärkeää. Nieminen kertookin, että kikyn purku oli pitkä ja tuskainen taival, mutta palkansaajajärjestöt halusivat ehdottomasti eroon ilmaisista tunteista.

Se, että kiky-vaikutus puretaan vasta lokakuun alusta, johtuu **Jonne Rinteen** mukaan pitkälti siitä, että valtiolle syntynyt sopimus myötäilee yksityisen puolen sopimuksia; niissäkin kikyn vaikutusten kompensointi alkaa vasta myöhemmin.

SPJL:n jäsenten työajat palautuvat entiselleen 1.10., mutta vuoden 2021 alusta työnantajalla on mahdollisuus teettää lisätunteja, joista työntekijä saa korvauksen. Virastotyöajassa työnantajalla on oikeus teettää enintään kolme viikkoa 42 tuntia 30 minuuttia, eli

8 tuntia 30 minuuttia päivässä maksamalla työajan suhteessa korotettua palkkaa. Jakso-työläisille työnantaja voi paikallisen sopijapuolen kanssa keskusteltuaan ottaa käyttöön työaikapankin, johon voi teettää työtä maksimissaan 14 tuntia kalenterivuodessa tai työnantajalla on oikeus teettää työtä enintään kolmena kolmen viikon jaksona 120 tuntia ja 15 minuuttia yksinkertaisella tuntipalkalla.

Valtion sopimuskauden pituus 23 kuukautta tulee Niemisen mukaan puhtaasti siitä, että edellisellä kierroksella tehtiin hieman perinteistä pidempi 25 kuukauden sopimus tulossa olevan sote- ja maakuntauudistuksen takia.

– Työnantaja yritti koronaan vedoten saada valtiolle huomattavasti lyhyemmän sopimuskauden, mutta se ei ollut meille vaihtoehto, Nieminen painottaa.

Valtion sopimusratkaisu myötäilee yksityistä sektoria myös korotuksissa; valtiolla työskenteleville maksetaan 1,1 % suuruinen yleiskorotus 1.8.2020 sekä 0,97 % tai vähintään 20,37 euron suuruinen yleiskorotus 1.6.2021. Lisäksi yhden prosentin suuruinen virastoerä maksetaan 1.5.2021. Virastoerästä käydään nimensä mukaisesti erilliset virastokohtaiset neuvottelut. Jos erästä ei päästä neuvottelutulokseen, summa jaetaan prosentuaalisena yleiskorotuksena kaikille eli niin sanottuna perälautana.

– Työnantaja yritti viimeiseen asti saada päätävänsä virastoerän jaosta, jos virastokohtaisissa neuvotteluissa ei päästäisi eteenpäin. Teimme kuitenkin hyvin selväksi, ettei

Palkankorotusten aikataulu sopimuskaudella 1.4.2020–28.2.2022:

- 1.8.2020 yleiskorotus 1,1 prosenttia
- 1.5.2021 virastoerä 1,0 prosenttia
- 1.6.2021 yleiskorotus 0,97 prosenttia tai vähintään 20,37 euroa

Jos virastoerästä ei synny neuvottelutulosta, raha jaetaan prosentuaalisena yleiskorotuksena.

Päätöimisten ja sivutoimisten luottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutettujen kuukausipalkkio nousee 1.8.2020 alkaen 3,07 prosenttia.

JUKO tule tekemään sellaista sopimusta, Nieminen kertoo.

Neuvottelut virastoerästä käynnistyvät syksyllä

– Virastokohtaiset neuvottelut käynnistyvät syyskuussa, mutta SPJL valmistautui niihin jo viime syksynä toteuttamalla tavoitekyselyn jäsenyhdistyksille sekä tekemällä selvityksiä jäsenistön ansiotasoista ja -kehityksistä. Lisäksi järjestimme käytännön harjoituksia sopimusaloitain. Tavoitteiden asettaminen jatkuu nyt liiton hallituksen ja toimiston yhteistyönä sekä kehitystyö erilaisin työryhmytyöskentelyin, SPJL:n neuvottelupäällikkö **Auno Mäkinen** kertoo.

Osista työryhmistä sovittiin Mäkisen mukaan jo edellisen neuvottelukierroksen yhteydessä. Jo sovittuja työryhmiä ovat Hätäkeskuslaitoksen palkkausta koskevat työryhmät, joissa pyritään kehittämään päivystäjien tehtäväkohtaista palkanosaa sekä henkilökohtaisen palkan kannustavuutta koko laitoksessa. Myös oikeusministeriön työryhmässä on valmisteltu tehtäväkohtaisen palkanosan kehittämistä niin, että eri toimintoissa työskentelevät olisivat tasapuolisemmassa asemassa keskenään.

– Poliisissa on valmistumassa palkkausjärjestelmän kehittämistyöryhmän loppuraportti. Ei kuitenkaan ole itsestään selvää, että virastoerää tullaan käyttämään vain työryhmän tulosten perusteella palkkausjärjestelmän kehittämiseen, Mäkinen lisää.

Suojelupoliisille puolestaan tavoitteena on saada oma palkkausjärjestelmä. Suojelupoliisin työryhmässä onkin valmisteltu uusia tehtävänkuvia ja palkkausta omaa palkkausjärjestelmää ajatellen. Mäkisen mukaan olisi toivottavaa, että irtautuminen poliisiin palkkausjärjestelmästä onnistuu tällä neuvottelukierroksella, sillä pitkittyneet palkkausjärjestelmien käyttönotot ovat valtiolla perinteisesti pysähtyneet rahoituksen riittämättömyyteen.

– Liian monet joutuisivat takuupalkoille eli palkka säilyisi vain tietyn ajan entisellään, tai palkitseminen olisi kestävämpiä työn vaatuuksien nähdessä, Mäkinen tarkentaa.

Matka-asia kaiheraa yhä, etätöiden joustot mahdolliseksi korona-aikana

Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella ylti keskustelu virkamiesten matkustamisesta. Liiton näkemys oli selvä: poliisien matkustaminen kokouksia turvaamaan olisi luettava työajaksi. Uudessa sopimuksessa matkustamisasiaan haettiin parannusta muokkaamalla pykälää uutta työaikalakia vastaavaksi: ”Työajaksi luetaan työhön käytetty aika sekä se aika, jonka virkamies tai työntekijä on velvollinen olemaan työntekopaikalla työnantajan käytettävissä.”

Poliisihallituksen huhtikuinen kirje soveltamisohjeesta on kuitenkin edelleen ristiriidassa JUKOn ja SPJL:n näkemyksen kanssa.

Kiky-kompensaatio:

Kiky-tunnit poistuvat 1.10.2020 ja työajat palautuvat entisiin pituuksiin. Kompensaationa työnantaja saa teettää valtiolla lisätöitä sovittuun:

Virastotyöaika

1.1.2021 työnantajalla on oikeus teettää virastotyössä työtä enintään kolme viikkoa 42 tuntia 30 minuuttia, eli 8 tuntia 30 minuuttia päivässä maksamalla työajan suhteessa korotettua palkkaa.

Jaksotyö

Paikallisen sopijapuolen kanssa keskusteltuaan työnantaja voi valita viraston käyttöön sopivan mallin vaihtoehdoista:

1. Työaikapankki, johon voi teettää työtä 14 tuntia / vuosi. Pankkiin teetetty työaika on annettava kalenterivuoden aikana vastaavana vapaana tai korvattava rahana.

2. Työnantajalla on oikeus teettää työtä enintään kolmena kolmen viikon jaksossa 120 tuntia ja 15 minuuttia yksinkertaisella tuntipalkalla. Jaksoja ei saa sijoittaa arkipyhäviikolle. Ilmoitus pidennetyistä jaksoista on annettava kolme viikkoa ennen kyseistä jaksoa.

– Vaikka sopimustekstiä muokattiin, valtiovarainministeriö tulkitsee uusia tekstejä edelleen samalla tavalla kuin vanhoja, ikään kuin mitään muutosta ei olisi tapahtunutkaan. Me katsomme, että uuden työaikalain sanamuoto ja henki muuttui, ja tätä muutosta pyrittiin myös valtion työaikasopimukseen kirjoittamaan. JUKOn tulkinnan mukaan ainakin osa virkapuvussa ja aseistettuna suoritettavista matkoista muuttui työajaksi. Parasta olisi, jos istuisimme Poliisihallituksen, valtiovarainministeriön ja JUKOn edustuksella pöydän ääreen ja kävisimme uudet pelisäännöt lävitse, Rinne kuittaa.

Uuteen työaikalakiin tehtyjen muutosten tavoitteena oli muun muassa lisätä joustoja ja helpottaa työn ja vapaa-ajan yhteensovittamista. Paikasta riippumaton työ olisin JUKOn tavoitelistalla.

– Etätöiden joustavammasta käytöstä väännettiin neuvottelupöydässä, mutta työnantaja halusi katsoa ja kerryttää kokemuksia koronaajalta. VM:ltä tuli sittemmin ohjeistus, että työaikaleimaus todellisten tuntien mukaan on mahdollista myös etätöissä, eli etätöypäiväkin voi käyttää liukumaa ja sovittaessa työnantajan kanssa tehdä ylityötä. Mutta ohjeistus koskee tällä hetkellä vain poikkeusoloja, Niemen sanoo.

Jaksotyön kuoppien paikkaaminen oli niin ikään JUKOn tavoitteena. Jaksotyössä laskentapäiviä, joita ovat työ- ja vapaapäivät, vähentävät keskeytyspäivät eli loma-, sairaus- ja virkavapauspäivät. Jos jaksotyötä tekevä virkamies esimerkiksi sairastuu, syvät sairauspäivät hänen tekemiään ylityötä kyseisessä kolmi- tai neliviikkosyksössä. Tähän epäkohtaan JUKO toivoi muutosta.

– Kuoppien korjaaminen tällä kierroksella olisi suurella todennäköisyydellä tarkoittanut koko sopimuksen kaatumista. Kipuiliin asian kanssa, mutta vaakakupissa painoivat muut sopimukseen saadut tekijät, Jonne Rinne myöntää ja lisää, ettei kuoppa-asiaa ole kuitenkaan unohdettu.

Markku Nieminen peilaa saavutettua sopimusratkaisua vuosien varrella karttuneeseen kokemukseensa ja toteaa, että neuvotteluissa saatiin kaikki, mitä saatavissa oli. Hän myöntää, että seuraavallekin kierrokselle tuki jäi asioita, ja neuvottelutoiminta on laji, jossa on oltava pitkäjänteinen.

– Jotta neuvottelukierroksesta olisi saanut tätäkin vaikeamman, olisi joutunut käyttämään mielikuvitusta. Tilanne oli itselleni varsinainen tulikaste, ensimmäistä kertaa ves-neuvotteluissa mukana ollut Rinne myöntää.

Ekonomistitaustainen Auno Mäkinen yhtyy Rinteen ja Niemisen mielipiteisiin, että saavutettu sopimus oli vallitsevassa tilanteessa onnistunut. Lisäksi hän nostaa esiin mielenkiintoisen huomion.

– Erikoista tilanteessa on se, että Elinkeinoelämän keskusliitto halusi eroon tulopoliittisesta kokonaisratkaisusta yli kymmenen vuotta sitten, silti kaikki tähän mennessä syntyneet sopimusratkaisut ovat kustannusvaikutuksiltaan hyvin yhteneväiset. 🟡

Jokaisessa työvuorossa on annettava sata prosenttia

Vaasassa syntynyt ja kasvanut Aarne Wallius on lähtöisin kaksikielisestä perheestä, jossa äiti on aina puhunut kotona hänelle ruotsia. Kun kotipaikkakunnalla alettiin paikallisesti rummuttaa käynnistyvästä hätäkeskuspäivystäjän koulutuksesta, Wallius kiinnostui.

TEKSTI

Kati Keturi

KUVA

Sami Peltoniemi

↑ Wallius on ollut aiemmin mukana järjestötoiminnassa aktiivina JHL:ssä. Järjestömaailma on siis miehelle tuttua. Tällä hetkellä hän on jäsenenä SPJL:ssä, johon liittyi jo opiskeluaikana.

Kiinnostuessaan hätäkeskuspäivystäjän koulutuksesta, Aarne Walliuksella oli jo hoitoalan työkokemusta ja VPK-taustaa. Sukurasitettakin virkamiespuolelta löytyy; hänen isänsä jäi eläkkeelle Rajavartiolaitolxelta.

– Nyt olen työskennellyt vuoden alusta Vaasan hätäkeskuksessa hätäkeskuspäivystäjänä, Aarne Wallius kertoo.

Opetus hätäkeskuspäivystäjän koulutuksessa oli osittain ruotsinkielistä ja tuntiopettajina pistäytyi ruotsinkielisiä ammattilaisia opettamassa nimenomaan ruotsiksi. Vaikka Vaasan asukkaista vain 20 prosenttia on ruotsinkielisiä, paikasta on monella vahva mielikuva. Wallius tietää ainakin yhden ison syyn asiaan; Vaasaa ympäröi liki joka ilmansuunnasta ruotsinkielinen Mustasaari.

Talvella 2019 Wallius siirtyi Kuopioon Pelastusopistolle ja vietti kevään vuorotellen Kuopiossa ja Tampereella.

– Tampereella käydään läpi poliisijaksot. Pitää ymmärtää lakiperusteet ja poliisin toimintatavat, jotta voimme käsitellä tulevia tehtäviä. Pelastuslaitosten ja ensihoitajien samoin.

Koulutukseen kuuluikin runsaasti lakiopetusta sekä tehtävänkäsittelyä kaikkien eri toimijoiden ja yhteistyökumppanien

osalta. Kokonaisuudessaan koulutus kesti 18 kuukautta. Wallius on kiinnostunut työskentelemään jatkossa kokonaan ruotsinkielisellä hätälinjalla, mutta siihen vaaditaan valtionhallinnon kielitutkinto. Kevään koronaepidemia sotki suunnitelmat.

– Kielitaitoisia tarvitaan aina lisää ja ruotsinkielisiä päivystäjiä on määrällisesti paljon vähemmän. Olen itse virallisesti suomenkielinen, eli koulutuksen jälkeen tarvitaan kielitutkinto. Kunhan poikkeustilanne normalisoituu, haluan suorittaa sen heti. Kielilisiä tarkoittaa käytännössä muutaman kymppin lisää palkkaan.

Opiskelijana oppii uutta myös itsestään

Hätäkeskuspäivystäjän koulutuksessa suurin osa viranomisoheistuksesta on rakennettu uuteen hätäkeskusjärjestelmään eli Ericaan sisään. Mutta paljon on myös sellaista, jonka pitää tulla työntekijän omasta selkärangasta. Wallius toteaa, ettei varmasti yksikään opiskelijoista voisi sanoa, etteikö 18 kuukauden jakso olisi ollut haastava.

– Itsensä joutuu haastamaan ja kohtaamaan eri tavoin. Pitää katsoa itseään peilistä ja muovautua, se kasvattaa. Kaikki

kanssani samalla kurssilla olleet olivat yli kolmekymppisiä, yli 50-vuotiaitakin oli. Ja kaikille meille tapahtui kasvua ihmisenä. Käytännön harjoitukset perustuvat mahdollisimman pitkälle realismiin. Jouduimme kasvokkain asioiden kanssa, joita emme ole ennen kenties lainkaan kohdanneet.

Hätäkeskuspäivystäjänä oleminen ei olekaan pelkkää työsäkäyntiä, vaan mukana pitää olla luonnetta ja sydäntä. Kolmivuorotyö on toki fyysisestikin raskasta, mutta kuormittavuus psyykeen puolella taitaa olla suurinta.

– Tilanteissa on pystyttävä pitämään tietty kylmä etäisyys, toimia kuten virkamies. Empatiakin pitää toki olla ja omaa persoonaa on käytettävä puheluissa. Mutta hätätilanteissa on pystyttävä viileänä. Joskus soittajalle on sanottava tiukastikin, että ”teidän nyt vaan täytyy”, ja sitä kautta aktivoida häntä ja ottaa tilanne kontrolliin.

Wallius kiittelee sitä, että hätäkeskuskoulutus auttoi hakemaan omia kasvun kohtia ja kehittymään jatkuvasti. Eräs yksittäinen haaste opiskeluajalta nousee mieleen. Wallius kertoo avoimesti, että se on ollut hänelle itse asiassa haaste aiemminkin.

– En ole kestänyt nolostumatta kehuja ja negatiivinen palaute on jäänyt kalvamaan. Meille opetettiin alusta asti palautteen antamista ja vastaanottamista. Palautetta kun tulee koko ajan soittajilta, esimieheltä ja vieressä istuvalta. Aina voi tehdä jotain paremmin, vaikei olisi tehnyt virhettäkään.

MIEN LUJUUTTA JA TÖISTÄ irtautumista

Hätäkeskuspäivystyksessä jokainen työntekijä hoitaa suuressa avokonttorisalissa yksinään omaa pöytänsä. Lähin esimies on vuoromestari, lisäksi salista löytyy tehtävänseurantaroolia hoitava henkilö, joka avustaa. Luurit pysyvät koko ajan korvilla, sillä puhelu voi tulla koska vain.

– Puhelua ei vastaanoteta jollain näppäimellä, vaan se toimii automaattisesti. Suora linja on koko ajan auki. 12 tunnin työvuorossa on pidettävä itsensä vireessä koko ajan – aina pitää olla valmis antamaan 100 prosenttia. Tauotus, hyvät lepo- ja ruokarytmit sekä pieni liikkuminen aina kun mahdollista auttavat.

Työ on kuormittavaa ja se vaatii tietynlaisia ominaisuuksia. Walliuksen mukaan niitä ovat ennen kaikkea mukautuvuus, muokkautuvuus ja mielen vahvuus. Kielitaitoa tarvitaan myös.

– Koulutukseen ei noin vain pääse, vaan kokeet kestävät kaksi päivää. Niiden aikana tehdään kattavat psykologiset testit. Hyvät ihmissuhteet, kuten aktiivinen perhe-elämä ja omat harrastukset tukevat töistä irtautumista. Itse olen vapaa-ajallani muusikko, soitan bändissä. Perheeseeni kuuluu viisi lasta, joista nuorin syntyi ihan vasta!

Hätäkeskussaliin ei ulkopuolisia päästetä. Siksi ulkopuolista ei voikaan olla tarkkaa käsitystä siitä, mitä salissa oikeasti tapahtuu. Opiskelijat saavat turvallisuusselvitysten kautta luvan osallistua kuunteluoppilaina salin toimintaan. Jo ensimmäisenä syyslukukautena Wallius oli mukana työvuoroissa kuunteluluurit korvillaan. Opinnoissa olisi vaikeaa edetä, jos ei pääse näkemään ja kuulemaan todellisia tilanteita.

– Kun ensimmäisen kerran olin mukana salissa, todelliset hätätilanteet avasivat silmiä. Opintojen loppuvaiheessa on sitten työharjoittelu, jossa olin kuukauden tekemässä työtä ja ylipäivystäjä ohjasi selän takana. Keskivaiheilla oli myös parin viikon kenttäjakso, jonka aikana olin poliisipartiossa, ambulanssissa ja paloautossa.

Aitojen hätäkeskusnauhojen tekstimateriaali on salaiseksi luokiteltua ja niitä sitovat monet protokollat. Koska puheluissa käsitellään oikeita asioita ja mennään syvälle ihmisten elämään, hätäkeskuslaki on täynnä velvoitteita. Kaikille toimijoille ei myöskään voi antaa kaikkia tietoja.

– Jos ensihoito kertoo minulle jotain potilaasta, en voi antaa tietoa poliisille, siihen ei ole oikeutta. Teemme kenttätuki-toimia poliisille ja muille toimijoille. Sosiaalitoimi on iso tekijä, jonka osuus kasvaa koko ajan. Heillä on tiedonsaantioikeus oikeastaan kaikesta tapahtuneesta.

Työyhteisön terapeutin voima

Walliuksen kanssa samalta kurssilta valmistui 15 henkeä. Valtaosa eli 12 heistä työllistyi Vaasaan. Resurssitilanne onkin alueella tällä hetkellä hyvä. Lisäksi tänä keväänä on valmistumassa lisää päivystäjiä.

– Ehkä muualta kotoisin olevat pelkäävät kuitenkin jollain tavalla kaksikielisyyttä, Vaasaa pidetään niin ruotsalaisena. Lisääkin päivystäjiä tarvittaisiin.

Päivystäjät on jaettu Vaasassa kuuteen ryhmään. Kaikki eivät tee esimerkiksi yövuoroja, eli työporukka vaihtelee jonkin verran. Pääasiassa sama ryhmä on kuitenkin kasassa vuorosta toiseen. Salissa kaikki työntekijät puhaltavat yhteen hiileen. Koska salaiseksi luokiteltuja työasioita ei voi jakaa kenenkään ulkopuolisen kanssa, keskustelut kollegoiden kanssa ovat olennaisen tärkeitä.

– Meillä on myös oma hurtti huumorimme, kuten palomiehillä ja poliiseillakin on. Se pitää osaltaan yllä hyvää työkykyä ja jaksamista. Läsnä salissa on aina koulutettu henkilö, joka ottaa tarvittaessa ensikeskusteluun. Vieressä istuva henkilö on tärkein tuki, jos tulee paha tilanne kesken puhelun. Kaikki asiat käsitellään, kollega on terapeutti ja perheenjäsen salissa. Työyhteisöllä on ihan järjettömän suuri merkitys, Wallius kiittelee. 🟡

PARASTA ERIKOISPUHDISTUS- JA VAHINKOSANEERAUSPALVELUA! 24/7 PÄIVYSTYS 0800 155 525

Ilmainen asiakaspalvelunumero

VAHINKOPALVELU

**KUOLINASUNTOJEN KEMIAALLISET HAJUNPOISTOT,
OTSONOINNIT JA ALIPAINESTUKSET**

**RIKOSPAIKKOJEN PUHDISTUKSET, DESINFIOINNIT
JA HAJUNPOISTOT**

**SIRPALESIIVOUKSET, GRAFFITIEJEN POISTOT,
NOKIPESUT, SAVUVAURIOSIIVOUKSET
JA HAJUNPOISTOT**

**VESIVAHINKOJEN JÄLKEISET KUIVATUKSET
JA DESINFIOINNIT**

**VUOTO- JA PALOKOHTEIDEN SEKÄ KALMA-
ASUNTOJEN JA RIKOSPAIKKOJEN VAHINKO-
TORJUNTATYÖT SEKÄ VAHINKOSANEERAUS**

**OLEMME SAANEET
KIITOSTA NOPEASTA
VASTEAJASTA, RAPOR-
TOINTIPALVELUSTA SEKÄ
ASIAANTUNTEMUKSESTA
VAHINKOKOHTEIDEN
HOITAMISESSA.**

RIKOSPAIKKOJEN PUHDISTUKSET

**PÄIVYSTYS-
PALVELUMME
PALVELEE 24/7.**

**VASTEAIKAMME
PÄÄKAUPUNKI-
SEUDULLA
ON 2h.**

**PÄIVYSTYSPALVELU 24/7
PUH. 0800 155 525**

**asiakaspalvelu@optimasiivous.fi
www.optimasiivous.fi**

Optima palvelut

TOIMIPAIKAT
Helsinki
Harjukatu 4A
00500 Helsinki

Espoo
Lokirinne 1
02320 Espoo

Vantaa
Korppitie 24 B 20
01450 Vantaa

Turku
Joukahaisenkat. 6, 7 krs.
20520 Turku

Tampere
Korkeakoulunkatu 7
33720 Tampere

KUN CHANEL VITONEN

Juhliin lähdössä ja kaikki on liki valmista. Loppusilauksena vielä suihkaisu hajuvettä, tai pari, ja viimeistely on valmis. Kuulostaa tutulta, eikö vain. Juhlavieraiden joukossa saattaa kuitenkin olla joku, jolle tuoksusi on liikaa.

TYRMÄÄ

TEKSTI

Katja Almgren

KUVAT

iStockphoto

Parfyymit, partavedet, shampoot, pesuaineet, kukat... Elämme maailmassa, joka on täynnä tuoksujia. Niitä on mahdollista vältellä, muttei rajattomasti. Allergia-, iho- ja astmaliiton teettämän tutkimuksen mukaan joka kolmas vastaaja arvioi itsensä tuoksuherkäksi, heistä 9 % reagoi tuoksuihin voimakkaasti.

Tuoksuherkkyyden käsite syntyi noin 65 vuotta sitten, mutta laajempi tietoisuus asiasta on lisääntynyt vasta muutamia vuosia sitten. Suomessa tuoksuherkkyys on luokiteltu vuodesta 2014 alkaen osaksi ympäristöherkkyksiä, jonka piiriin luetaan myös muun muassa sisäilmaoireilu sekä sähköliherkkyys.

– Käypähoitosuosituksissa tuoksuherkkyys luokitellaan oireyhtymäksi. Se tarkoittaa jatkuvaa tai toistuvaa herkkyyttä ympäristön tavanomaisille tekijöille, Allergia-, iho- ja astmaliiton asiantuntija **Anne Vuorenmaa** kertoo.

Haasteelliseksi tuoksuherkkyyden tekee se, ettei oireita laukaisevaa tekijää voida määritellä tarkasti. Vuorenmaa kertoo, että yksi henkilö saattaa reagoida yhdelle tuoksulle, toinen taas toiselle. Ainoa yhdistävä tekijä on tuoksu tai haju; tutkimuksen mukaan eniten oireita aiheuttavat haju- ja partavedet, tuoksukynttilät, hiuslakat ja hiusten muotoilutuotteet sekä voimakkaasti tuoksuvat kukat. Myös ihovoiteet, deodorantit ja home aiheuttivat oireita.

Vanhempi konstaapeli **Kirsi Karhapää** sai ensimmäisen kerran iho-oireita tummansinisistä lakanoista, sen jälkeen hajustetuista tuotteista ja myöhemmin hengitysoireita tuoksuista. Ensimmäiset oireet olivat kuitenkin hajusteallergiaa eli tuotteiden sisältämien hajusteiden aiheuttamaa kosketusallergiaa, joka näyttäytyi ihottumana.

Vuorenmaa pitää tärkeänä, ettei hajusteallergiaa ja tuoksuherkkyyttä sekoiteta keskenään, vaikka henkilö saattaakin Karhapään tavoin kärsiä molemmista.

– Tutkimusnäyttöä ei myöskään ole siitä, että jompikumpi provosoisi toista. Toki jotkin tutkimukset viittaavat siihen, että tuoksuherkillä on enemmän astmaa ja allergioita, Vuorenmaa lisää.

Ymmärrys ja kuuntelu tärkeää

Tutkimustulokset osoittavat, että keski-ikäiset naiset reagoivat tuoksuihin voimakkaimmin. Silti myös nuoremmissa naisissa, miehissä ja lapsissa on tuoksuherkkiä.

Allergia-, iho- ja astmaliitto alkoi kampanjoida tuoksuherkkyydestä vuodesta 2014 alkaen liittoon tulleiden yhteydenottojen ja ihmisten oireilun vuoksi. Yhteyttä ottaneet kokivat, ettei heitä ja heidän oireitaan oteta tosissaan.

– On tärkeää, että tuoksuista oireilevia ymmärretään ja kuunnellaan, eikä heitä leimata nipottajiksi. Tuoksutonta maa-

ilmaa emme saa, mutta silti tuoksuherkkien oireet ovat todellisia, Vuorenmaa painottaa.

Karhapää on kärsinyt tuoksuista jo kymmenisen vuotta, mutta vasta viisi vuotta sitten hän pyysi ensimmäistä kertaa ihmisiä miettimään näiden hajusteita. Karhapää sanoo, ettei toisten tuoksuista kommentoiminen ole ikinä helppoa. Valitettavan usein vastapuoli myös suuttuu, jos hänen tuoksustaan mainitsee.

– En tietenkään halua puuttua ihmisten yksityisyyteen ja tulen surulliseksi, jos joku suuttuu. Enhän tahallani enkä ilkeyttäni asiasta kenellekään sano, mutta haluaisin itsekkin, muiden tuoksuherkkien tavoin, voida elää normaalisti ja käydä töissä ja harrastuksissa. Olisi kiva, että meillä herkkiksilläkin olisi oikeus hengittää, Karhapää huokaisee.

Karhapää työskentelee Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen petosrikostutkinnassa. Karhapää myöntää jännittävänsä jokaista asiakaskontaktia etukäteen, eli tuoksuuko asiakas ja saako hän itse suoritettua kuulustelun loppuun asti.

– Kuulusteluhuoneessa ei saa olla avointa ikkunaa tai ovea tietoturvasyistä. Jos asiakas olisi vahvasti hajustettu, ei olisi muuta vaihtoehtoa kuin keskeyttää kuulustelu. Olen välillä miettinyt, pyytäisinkö asiakasta jättämään hajusteet pois kuulusteluun tullessa, mutta en vain ole kehdannut tehdä sitä.

Työyhteisön ja työnantajan ymmärryksellä ja tuella on Karhapäälle valtava merkitys. Oma ryhmä on ottanut hänet huomioon hajusteidensa käytössä, mutta esimerkiksi naistenhuoneeseen ilmestyivät keväällä tuoksusprayt, joita käytettäessä Karhapää ei voi olla samassa pienessä ja suljetussa tilassa.

Oireita laidasta laitaan

Karhapään oireet vaihtelevat tuoksukohtaisesti, oireilu on kuitenkin pahentunut viime vuosina.

– Lievimmillään saatan vain aivastella ja saada päänsärkyä. Vakavammissa tilanteissa keuhkoja ja kurkkua alkaa kutittaamaan, kuin joku kutittaisi höyhenellä, sitten alan yskiä voimakkaasti. Pahimmillaan iskee pakokauhu, tunne siitä, etten saa henkeä, Karhapää listaa.

Edellisestä pakokauhukokemuksesta on muutamia kuukausia; Karhapää osallistui tammikuussa leirille ja saapuesaan leirikeskusten suljettuun eteisaulaan keuhkoja alkoi poltella.

Allergia-, iho-, ja astmaliiton
neuvontapalvelu p. 09 4733 5520,
arkisin klo 8–12, keskiviikkoisin klo 14–18.

– Tiputin laukkuni lattialle siihen paikkaan. Olin kuin peura ajovaloissa, kauhuissani siitä, että olen suljetussa tilassa, enkä saa happea. Yskin niin kovin, että ilma alkoi loppua ja silmissä näkyä tähtiä. Joku, vahvasti hajustettuna, oli kulkenut juuri edelläni eteisaulan läpi. Ainoa, mitä näissä tilanteissa pystyn tekemään, on pyrkiä raittiiseen ilmaan ja äkkiä. Nykyään pelkään sitä, mitä jos menettäisin tajuntani hapen puutteesta. Mietin myös tulevaisuutta; joudunko kotini vangiksi, jos oireilu pahenee.

Anne Vuorenmaa luettelee tuoksuherkkien tyypillisimpiä oireita: päänsärky, pahoinvointi, sumuinen, epämääräinen olo, kasvojen punoitus, silmien punoitus, kirvely ja väsymys sekä hengenahdistus ja yskä. Kaksikymmentä vuotta aiheen parissa työskennellyt Vuorenmaa tietää, että tuoksuherkät voivat kärsiä myös keskittymisvaikeuksista. Sen sijaan hän ei ole koskaan törmännyt tilanteeseen, jossa tuoksu veisi tuoksuherkältä tajunnan.

– Jos siihen pisteeseen mennään, se on jotain muuta kuin tuoksuherkkyyttä, Vuorenmaa miettii.

Tuoksuherkille hankalimpia paikkoja ovat julkiset kulkuvälineet, ravintolat ja teatterit. Kerran Karhapään viereen istahti bussissa vanhempi rouva, jonka tuoksu sai kurkun kutimaan. Karhapää tiedusteli hienovaraisesti vierustoveriltaan, mitähän tuoksua tämä oli sinä päivänä laittanut. Vanhempi rouva naurahti, ettei hän juuri sinä päivänä mitään tuoksua käyttänyt, mutta oli tottunut suihkauttamaan hajuvettä kaulansa seudulle.

– Tuoksut jäivät vaatteisiin herkästi, tässä tapauksessa se oli jäänyt kaulaliinaan. Ystäväni äiti käyttää Chanel vitosta, jota en kestä lainkaan. Kerran ystäväni oli vierailut äitinsä luona hieman aiemmin kuin me näimme. Hän istahti autooni, ja sain hetken päästä autoa ajaessani yskän puuskan niin, että aloin nähdä tähtiä. Lopputulema oli se, että ajoimme kotiin pienellä pakkasella ikkunat avoinna ja tuuletin täysillä. Toisella kerralla olin halannut kyseisen ystäväni äitiä pikaisesti. Takkiini jäi saman tien tuoksu niin vahvasti, että vaikka pesin takin kahteen kertaan, tuoksu pysyi siinä niin, että vaate jäi käyttämättä loppupalveksi.

Vuoremaa myöntää, että tuoksuherkkyys voi pahimmillaan rajoittaa arkielämää huomattavasti, riippuen millä voimakkuudella oireita tulee.

– Tuoksuja ei pääse karhuun. Usein myös puhutaan juhlatuoksusta eli tuoksu tekee ikään kuin loppusilauksen juhlasuun. Terveiden nenä on sellainen, joka tottuu tuoksuun. Kun käyttää samaa tuoksua viikko viikolta, kuukausi kuukaudelta, nenä tottuu ja tuoksua tulee laittaneeksi yhä enemmän. Tuoksuherkiltä tämä ominaisuus tottuu puuttuu. Tietoisuus tuoksuherkyydestä on onneksi lisääntynyt erilaisin kampanjoin ja hienovaraisin julistein. Asiasta puhutaan ja haetaan ihmisten ymmärrystä. Koronakin saattaa tiputella meitä uudensuomen elämänarvoihin eli huomioimaan toisia jatkossa ehkä enemmän, Vuoremaa pohtii.

– Tuoksuherkyyteen ei voi siedettyä, eikä ole näyttöä, että oireyhtymästä voisi parantua, vaan ainoa mahdollisuus on

välttää niitä tuoksuja, joista saa oireita. Myös oireenmukainen lääkitys voi olla paikallaan eli allergialääkkeet, hengitysteitä avaavat lääkkeet sekä särkylääkkeet, Vuoremaa lisää.

Neulan etsiminen heinäsuovasta

Tuoksuherkkä Karhapääkin toki pitää tuoksuista, sellaisista, jotka eivät aiheuta ongelmia. Miesystävän tultua elämään, pari etsi kaupasta sopivaa partavettä yhdessä.

– Isossa kaupassa se on mahdollista, koska tilaa on. Tietysti otan samalla tietoisesti riskin, mutta kyllä minäkin pidän siitä, että mies tuoksuu hyvälle ja että itsekin tuoksun hyvälle, Karhapää naurahtaa, mutta myöntää, että sopivan tuoksun löytäminen on kuin etsisi neulaa heinäsuovasta. Siksi esimerkiksi pesuaineissa on helpompi pysyttäytyä tutuissa ja sopiviksi havaituissa tuotteissa.

Allergia-, iho- ja astmaliitto on tehnyt yhteistyötä eri kaupakeskusten ja -ketjujen kanssa auttamalla eri tuotteiden sijoittelussa; tuoksuuttomien tuotteiden asettaminen hyllyn pätyyn ottaa tuoksuherkätkin paremmin huomioon.

– Kyllähän sen huomaa, kun pyykinpesuosastolle tullaan. Samoin maailmalla on ihan käytäntö, että kosmetiikka sijoitellaan tavarataloissa sisääntulokerrokseen. Nämä aiheuttavat haasteita tuoksuherkille, vaikka erilaisilla sijoitteluilla ja tilaratkaisuilla voitaisiin vaikuttaa asiaan paljonkin, Vuoremaa miettii.

Hän myös kritisoi sitä, onko aivan välttämätöntä laittaa tuoksuja niin moneen paikkaan, kuten roskapusseihin tai keuhon pohjallisiin, vaikka tuotteet toimivat yhtä hyvin ilmankin. Yhtenä jouluna hän törmäsi suomalaiseen postimerkkiin, joka tuoksui piparkakulta.

Allergia-, iho- ja astmaliitto kampanjoi tuoksuherkyydestä usein marraskuussa, jolloin pikkujoulut lähestyvät ja mietitään joululahjoja.

Talvisin tuoksuherkät reagoivat muutenkin usein voimakkaammin kuin muina vuodenaikoina. Tarkkaa syytä tähän ei tiedetä, mutta Vuoremaa pohtii, että kylmyys ajaa ihmiset sisätiloihin, ainakin Suomessa, ja se saattaa olla yksi selitys. Eksoottisemmissa maissa ei ole pakkasta ja toisaalta siellä käytetään myös voimakkaampia ja mausteisempia tuoksuja. Kärsitäänkö tuoksuista siis enemmän täällä pohjoisessa?

– Eurooppalaisella tasolla tutkimusdataa ei ole, eikä oikeastaan kansainvälisestäikään, mutta olin kuuntelemassa kerran yhtä asiantuntijaluentoa asiasta. Asiantuntija kertoi, että maissa, joissa käytetään suitsukkeita ja paljon voimakkaampia tuoksuja, ei ole todettu tuoksuherkyyttä. 🟡

Lähde: Väestötutkimus tuoksuherkyydestä, Etelä-Karjalan Allergia- ja Ympäristöinstituutti; Juha Jantunen, Sanna Virtanen ja Kimmo Saarinen, huhtikuu 2017

← Tuoksuherkkä saattaa sietää paremmin luonnon tuoksuja, mutta esimerkiksi tuoksuksyntilät aiheuttavat usein ongelmia.

PEKKA LASSILA
pääluottamusmies, poliisihallinto

RITA RIDANPÄÄ
lakimies

Olen jaksotyönajan piirissä ja työvuoroni ovat tähän saakka ajoittuneet myös ilt-, yö- ja viikonloppuajaksi. Nyt minulle on yllättäen ilmoitettu, että työvuoroni ajoittuvat tulevaisuudessa maanantaista perjantaihin klo 8–18. Onko työvuorojen muuttaminen tällä tavalla mahdollista?

PL Työvuorojärjestelyjen muuttaminen on mahdollista sopimusten ja työaikalain määrittelemissä raameissa ja yhteistoimintavelvoitetta noudattaen. Perusteet muuttamiselle pitää olla myös sellaiset, että niillä ei rikota virkamiesten tasapuolisen kohtelun vaatimusta.

Kun työvuoroja muutetaan toistaiseksi kysymyksessä esitetyllä tavalla, voidaan se tulkita olennaiseksi muutokseksi töiden järjestelyissä. Muutoksen olennaisuutta kuvaa se, että päätös on tehty toistaiseksi ja sillä on merkittävä vaikutus ansioihin. Tällaista muutosta ei voi tehdä ilman yhteistoimintamenettelyä.

Laki yhteistoiminnasta valtion virastoissa ja laitoksissa 15 § edellyttää, että yhteistoimintaneuvotteluissa on käsiteltävä henkilöstövaikutukset, jotka aiheutuvat muun muassa olennaisista muutoksista töiden järjestelyissä. Lain 11 §:n mukaan yhteistoiminta tulee aloittaa asian suunnittelu- ja valmisteluvaiheessa, jossa vuorovaikutus sekä vaihtoehtoihin ja asiaan vaikuttaminen voi myös käytännössä toteutua.

Työnantajan tulee antaa yksittäistä virkamiestä koskevassa asiassa virkamiehelle riittävän aikaisessa vaiheessa

asiaan perehtymistä ja sen käsittelyä varten tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Asia käsitellään ensisijaisesti työnantajan ja virkamiehen välillä. Jos työnantaja tai virkamies vaatii, on asiaa käsiteltävä myös työnantajan ja asianomaisen henkilöstön edustajan kesken. Vastaavat määräykset löytyvät yleensä myös virastokohtaisista yhteistoimintasopimuksista.

Työajan pidennyksen poistumista korvaavat vuosittaiset järjestelyt tulevat voimaan 1.1.2021. Työnantaja voi siis teettää pidennettyä työaika lisätyönä haluamanaan aikana, mutta pitääkö ajankohta olla työntekijällä etukäteen tiedossa, siis työvuorolistaan suunniteltuna. Voiko jaksotyössä tulla tilannetta, jossa työntekijä ilmoittautuu tekemään ylityövuoron ja jakson tunteja laskettaessa, että työnantaja määräisikin tunnit merkittäväksi näiksi lisätöiksi?

PL Työajan teettämisen ajankohdan pitää olla etukäteen tiedossa ja sisältyä työvuorosuunnitelmaan. Tehtyjä työtunteja ei voi yllättäen muuttaa kiky:n kompensaatiotunneiksi ylityön muodostumisen estämiseksi.

Jaksotyössä kiky-tuntien poistamisen korvaaminen on sovittu tehtäväksi kahdella vaihtoehtoisella mallilla. Vaihtoehdossa 1 jaksotyössä työnantaja saa siirtää työaikasopimuksen mukaiseen työaikapankkiin kalenterivuodessa 14 työtuntia, jotka on tehty säännöllinen työaika taikka arkipyhän sisältävän jakson

” Tehtyjä työtunteja ei voi yllättäen muuttaa kiky:n kompensatitonneiksi ylityön muodostumisen estämiseksi.

mukainen työaika ylittäen. Työnantaja voi teettää työaika-pankkiin siirrettävät tunnit suunnitelmallisesti laatimalla työvuoroluettelot etukäteen säännöllisen työajan ylittäviksi.

Vaihtoehdossa 2 jaksotyössä työnantaja saa teettää ilman asianomaisen virkamiehen tai työntekijän suostumusta 120 tunnin 15 minuutin mittaista työaika kolmen viikon ajanjaksossa enintään kolmen työjakson ajan kalenterivuodessa. Virkamiehelle tai työntekijälle tulee ilmoittaa pidennetyn työajan teettämisestä viimeistään kolme viikkoa ennen sellaisen jakson tai jaksojen alkamista, joissa noudatetaan pidennettyä työaika.

Voiko koronaviruksen aiheuttama sairaus tulla korvattavaksi ammattitautina?

RR Ammattitautilla tarkoitetaan työtapaturma- ja ammattitautilaissa sairautta, joka on todennäköisesti pääasiallisesti aiheutunut työntekijälle altistumisesta fyysikaaliselle, kemialliselle tai biologiselle tekijälle laissa määritellyissä olosuhteissa eli työssä, työntekopaikan alueella tai työhön liittyvässä koulutuksessa. Jos kaikki lain edellytykset täyttyvät, voidaan koronaviruksen aiheuttama sairaus korvata biologisen tekijän aiheuttamana ammattitautina.

Korvattavuus edellyttää diagnosoitua sairautta. Lisäksi edellytetään tartuntaolosuhteiden, -tavan, -paikan ja -lähteen selvittämistä; tartuntalähde on pystyttävä yksilöimään

ja yhdistämään tapahtuneeksi todennäköisesti ja pääasiallisesti lain mukaisessa tartuntaolosuhteessa. Jos työssä altistuminen ei ole todennäköisesti pääasiallista, sairautta ei voida korvata ammattitautina. Tästä syystä voidaan tarvita selvitystä myös siitä, ettei virukselle ole altistuttu vapaaajalla.

Vakuutusyhtiö ei tee selvitystä tartuntaketjusta, vaan päätös tehdään sille esitettyjen selvitysten perusteella. Tällaisia selvityksiä ovat muun muassa lääkärin käyntimerkinnot, lääkärinlausunnot sekä sairastuneen ja tämän työnantajan selvitykset altistumisen olosuhteista ja lähteestä. Tartuntatautilaikiin perustuva sairastuneen selvitys asiaa selvittäväälle lääkärille tartuntavasta, -ajankohdasta ja -paikasta, on käyttökelppoinen myös ammattitautiepäilyn selvittämisessä.

Lisäksi tulee huomioida, ettei koronaviruksen aiheuttamaa sairautta korvata ammattitautina automaattisesti milläkään ammattiryhmälle; korvattavuuden edellytykset ovat kaikille samat. Myöskään poikkeusolot tai epidemia-/pandemiatilanne ei vaikuta sairauden korvattavuuteen tai asian käsittelyyn.

Jos sairaus todetaan ammattitaudiksi, henkilöllä on oikeus työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin ja palkanmaksu sairausloman ajalta tapahtuu valtion yleisen virka- ja työehtosopimuksen 10 §:n mukaisesti. 🟡

Ryhmänjohtajan on oltava samaan aikaan riittävän vaativa ja kannustava

Jouko Hassi, 60, on työskennellyt poliisina 40 vuoden ajan. Jo vuosia Oulussa talousrikosyksikön ryhmänjohtajana toiminut Hassi toteaa toimintaympäristön muuttuneen hänen työuransa aikana oleellisesti. Työn muuttumatonta osaa edustaa muun muassa asiakkaiden kanssa tapahtuva vuorovaikutus.

TEKSTI

Juhana Unkuri

KUVAT

Tuuli Nikki

Poliisin ammatti ei ollut **Jouko Hassilla** nuoruudenhaave vaan suunnitelmissa oli työ liikunnan saralla. Tilanne muuttui, kun Hassi kävi armeijaa Kajaaniassa. – Poliisikoulu mainittiin jossakin tilaisuudessa, jossa kartoitettiin mahdollisia tulevia opiskelualoja. Omassa armeijatuovassamme oli yksitoista urheilevaa nuorta miestä. Lopulta meistä peräti neljä hakeutui poliisiksi, Hassi kertoo ja toteaa nelikon pitäneen toisiinsa yhteyttä läpi vuosikymmenten.

Hassia houkutteli myös poliisikoulutuksen lyhytkestoisuus; peruskoulutus kesti viisi kuukautta, joten ammattiin ja palkkaan pääsi nopeasti kiinni.

– Poliisikouluun päästyäni ajattelin ”no katotaan, tässä eh-tii vielä opiskella.” Vaikea poliisinhommista oli kuitenkin lähteä pois, varsinkin kun alkoi tulla perhettä ja piti hankkia leipää pöytään. Enkä ole missään vaiheessa valintaani katunut.

Poliisin työt Hassi aloitti kesäkuussa 1980. Hän toimi vi-ransijaisena nuorempana konstaapelina ensin Pulkkilassa

ja sitten Kalajoella. Marraskuussa 1980 Hassi siirtyi viransijaiseksi Ouluun. Kenttätehtävissä hän oli vuoteen 1983 saakka.

– Tuossa vaiheessa siirryin rikospoliisin puolelle, jossa kävin vuosien mittaan läpi lähes kaikki yksiköt. Vuonna 2002 siirryin talousrikosyksikköön, jossa olen ollut nyt yli kymmenen vuoden ajan ryhmänjohtajana, niin sanotusti urani huijulla, Hassi naurahtaa.

Vaikka poliisin ammatti ei ollut Hassin haaveena, hän toteaa saaneensa siihen tuntumaa jo lapsena. Hassin isoisä työskenteli poliisina.

– Pappa, isäni isä, työskenteli niin sanottuna maaseutupoliisina Pyhäjärvellä. Poliisin työn moninaisuus ja rikkaus tuli hyvin esiin, kun pappa kertoi työstään mummolassa käydesäni, sanoo Hassi, joka itse syntyi Rantsilassa ja vietti lapsuutensa Pulkkilassa.

Hassin omat vanhemmat toimivat kauppiaina.

– Kaupanalalla työskentely oli minullakin jossain vaiheessa vaihtoehtona. Nykyisessä työssäni on myös tuon alan elementtejä; kirjanpito ja numeroiden kanssa toimiminen tulivat minulle tutuiksi jo lapsena.

Tutkintatilanteissa poliisi ei ole vain kuulustelija

Hassi toteaa, että neljän vuosikymmenen aikana poliisin työ on muuttunut paljon. Itse perustyö on hänen mukaansa varsin samanlaista kuin ennenkin, mutta toimintaympäristö on muuttunut ajan mittaan oleellisesti. Tutkintapuolella suurin muutos on työmäärän lisääntyminen.

– Varsinkin tutkinnan määrätyleisille osa-alueille tarvittaisiin lisäresursseja, jotta ruuhkia saataisiin purettua. Välillä päivittäisistä rutiineistakin selviäminen on haastavaa. Monesti tuntuu, että tänä päivänä työn tuloksellisuus revitään työntekijöiden selkänahasta.

Lisäksi netti on tuonut mukanaan uudenlaisia rikoksia.

– Täydennyskoulutus on ollut ylipäätään tärkeässä roolissa vuosien mittaan.

Hassi muistuttaa työmäärän kasvaneen myös kenttätyössä. Niin tutkinnan kuin kenttäpuolen työmäärää on lisännyt se, että kansalaisilla on rikosilmoitusten tekemiseen aiempaa matalampi kynnyksen netin myötä. Hassi toteaa, että nykyään rikosilmoituksia tehdään varsin pienistäkin rikoksista.

– Niitäkään ei pidä tietenkään väheksyä ja kaikki tehtävät on hoidettava. Kiireellisyyttä määriteltäessä on luonnollisesti tehtävä priorisointia.

Vakavia rikoksia on aiempaa enemmän. Väkivalta ja sen uhka ovat lisääntyneet. Hassi kommentoi myös, että nykyään poliisi on kentällä järeämissä varusteissa kuin ennen.

Hassin mukaan vaikeimpia ovat olleet hetket, kun poliisikollegalle on sattunut jotain vakavaa.

” Työhyvinvointiin on satsattava riittävästi, jotta työuupumisia ja niistä seuraavia sairaslomia ei tulisi.

– Ihan lähipiirissä näin ei ole käynyt, mutta kyllä tuollaiset tilanteet koskettavat. Niissä poliisin työn vaarallisuus ja raadollisuus konkretisoituu.

Hassin mukaan työn muuttumatonta osaa edustaa asiakkaiden kanssa tapahtuva vuorovaikutus. Asiakas on kohdattava kasvokkain, oikealla tavalla. Hassi korostaa, ettei hän lähesty töitään siten, että asia on saatava pois käsistä. Tutkintatilanteissa poliisi ei ole vain kuulustelija, vaan hänen on osattava myös tukea asiakasta.

– Kun talousrikoksia tehneitä kohtaa, monilla on se tunnelma, että maailma on kaatumassa. Kuulustelujen ja keskustelujen jälkeen moni on kokenut, että asiat ovat sittenkin hoidettavissa ja elämä jatkuu. Tuomiokaan ei ole maailmanloppu, vaan pitää yrittää ja taistella.

Työhyvinvointiin satsattava riittävästi

Hassi on pitänyt poliisin työn monipuolisuudesta.

– Tässä organisaatiossa on paljon erilaisia tehtäviä tarjolla. Olen itse halunnut toimia mielenkiinnosta useissa eri tehtävissä. Samalla ammattitaito on karttunut laaja-alaisesti.

Talousrikosyksikössä ryhmänjohtajana Hassi kantaa huolta omien tutkijoidensa jaksamisesta.

– Minun tehtäväni on huolehtia siitä, että työmäärä on oikeanlainen ja niistä pystytään selviämään. Työhyvinvointiin on muutenkin satsattava riittävästi, jotta työuupumisia ja niistä seuraavia sairaslomia ei tulisi.

Hassin mukaan ryhmänjohtajan on oltava samaan aikaan riittävän vaativa ja kannustava.

– Välillä pitää antaa vähän potkua takapuoleen, mutta on tärkeää olla riittävän kannustava. Positiivista palautetta on osattava antaa, kun siihen on syytä.

Suomen nopein poliisi

1980-luvulla pakenevilla rosvoilla oli erityisen vaikeaa silloin, kun konstaapeli Jouko Hassi oli partiovuorossa. Juoksukilpailussa he joutuivat haastamaan Suomen nopeimman poliisin, joka oli samalla suunnilleen koko maan nopein mies. Hassi edusti Suomea pikamatkoilla muun muassa Helsingin MM-kisoissa.

– Tällaiset legendat ja jutut tietysti kasvavat vuosien myötä poliisikollegoiden keskuudessa. Mutta ei kukaan ole minulta vielä työtehtävissä karkuun juossut. Nuorempana tein joskus pientä huumoripläjäystä. Saatoin juosta jonkun aikaa pakenijan rinnalla ja kysyä ”Meinaatko vielä pitkään juosta?”

Oman urheilu-
uran jälkeen
Jouko Hassi on
valmentanut
oululaisia juniori-
joukkueita
useissa lajeissa.

Yksi Hassin urheilu-uran parhaista muistoista on vuoden 1983 Suomi-Ruotsi -maaottelun sadan metrin juoksun voitto Tukholmassa.

– Stadion oli täynnä, ja paikalla oli paljon suomalaisia. Tukholman vanhalla stadionilla katsomot olivat ihan kiinni juoksuradoissa, mikä lisäsi tunnelmaa.

Ruotsalaiset lähtivät ennakkosuosikkeina kisaan.

– Tuohon aikaan suomalaiset pikajuoksijat jäivät usein jäännöspisteille. Olin kuitenkin huippukunnossa, ja kaikki loksahti kohdalleen.

Hassin mukaan Suomi-Ruotsi -maaotteluissa tapasi olla ylipäättään erityinen tunnelma. Maaottelu oli monelle yleisurheilijalle kesän kohokohta. Joukkueessa oli vahva yhteenkuuluvuuden tunne.

Yleisurheilun ensimmäiset MM-kisat pidettiin Helsingissä vuonna 1983. Hassi kuului Suomen pikaviestijoukkueeseen, joka selviytyi välieriin. Satasella Hassin taival katkesi alkuerissä.

– MM-edustus on tietysti kova juttu. Taso oli kuitenkin huima, ja urheilija kisaa pärjätäkseen, joten urani kohokohdaksi en MM-kisoja pidä.

Huippuvuosinaan Oulun NMKY:tä ja Oulun Pyrintöä edustanut Hassi voitti urallaan muutaman suomenmestaruuden ja yhteensä 19 yleisen sarjan SM-italiaa. Pikamatkojen ennätysisarja on komea: 100 metriä 10,45; 200 metriä 21,26; 400 metriä 47,85. Maaotteluedustuksia Hassille kertyi parisenkymmentä. Hän kilpaili menestyksellä myös pika-aidoissa ja pitkissä aidoissa.

Urheilu on elämäntapa

Varsinaisen aktiiviuransa lopetettuaan Hassi pelasi lentopalloa 1-sarjatasolla Oulun Kiskon riveissä, ja voitti sittemmin Kiskossa 35-vuotiaitten Suomen mestaruuden. Yleisurheilun veteraanikisoissa hän on kilpaillut menestyksekkäästi vuodesta 1994 lähtien 100–400 metrin matkoilla. Lisäksi Hassi on valmentanut nuoria oululaisia pikajuoksijoita.

– Nuorten kanssa toimiminen auttaa itseäkin pysymään kunnossa. Olen ollut heille mentorina ja valmentajana sekä harjoitellut yhdessä heidän kanssaan, kertoo Hassi, joka on toiminut myös oululaisten juniorijoukkueiden fysiikkavalmentajana niin lentopallossa, salibandysa kuin jääkiekossa. Myös poliisiurheilu on ollut lähellä Hassin sydäntä. Hän on ollut pitkään poliisiurheiluliiton hallituksessa, ja toimii tälläkin hetkellä sen sihteerinä.

Urheilu on ollut Hassille monessa muodossa elämäntapa.

– Täällä Oulussa on myös varttuneempia aikuisurheilijoita, joiden kanssa harjoittelen aktiivisesti muutaman kerran viikossa. Hyvä kaveriporukka auttaa jaksamaan. Kun urheilee, ei pääse niin sanotusti ukkoutumaan, Hassi sanoo ja toteaa korona-ajan vaikuttaneen luonnollisesti tämän kevään valmennus- ja harjoittelukuvioihin. ☀

HÄMEEN Kesä
YLIOPISTO

Opiskele
OIKEUSTIETEITÄ
Hämeenlinnassa
HTK/HTM tai ON/OTM -tukinto, Itä-Suomen yliopisto

Kehitä
osaamistasi

Etene
urallasi

www.hameenkesayliopisto.fi

TANSKALAISTA OPPIA AMMENTAMASSA

POIKKESIMME pääkaupunkiseudun aluetoimikuntien edustajien kanssa keväällä, juuri ennen koronapandemian aiheuttaman poikkeustilan puhkeamista, kurkistamassa edunvalvonnan tilaa maailman vanhimmassa, vuonna 1902 perustetussa poliisiliitossa Tanskan Kööpenhaminassa.

Suhteessa asukaslukuun Tanskassa on poliiseja noin kolmannes enemmän kuin Suomessa. Siellä on myös esimerkillisen kova järjestäytymisaste; 99,9 % maan poliisihenkilöstöstä eli noin 12 000 jäsentä kuuluu Politi förbundetiin.

Jäsenmaksun suuruus on samaa luokkaa kuin meillä eli 1,15 prosenttia bruttopalkasta. Jäsenetuja on järjestetty rahoitus- ja vakuutusyhtiöiltä hyvin edullisilla lainaehdoilla ja vakuutusmaksuilla. Liitolla on omaa omistussuutua yhtiöissä ja yhdessä niistä myös hallituspaikka. Lisäksi jäsenet saavat alennuksia ja etuja eri liikkeistä ja kaupoista. Liiton taloudellinen kivijalka onkin vahvoilla, sillä ”työtaistelukassasta” on maksettavissa vähintään kuukauden täysi palkka jokaiselle jäsenelle tarvittaessa.

Mielenkiintoinen havainto on se, että virkatehtävissä vammautuneille jäsenille ja menehtyneiden jäsenten omaisille tanskalaisilla on työnantajan ja liiton yhteinen turva.

Tanskassa työnantajan suhtautuminen liittoon on muutenkin suopeampaa; liitolla on esimerkiksi mandaatti neuvotella erilaisiin kansainvälisiin ja kansallisiin tehtäviin sekä tapahtumiin osallistuvien poliisimiesten palkkauksesta, päivärahoista ja erilliskorvauksista. Neuvotteluoikeudella on saavutettu hyviä tuloksia palvelussuhteen ehtoihin, turvaan ja palkkaukseen liittyen.

Virkamiesten maalittaminen on Tanskassa kiellettyä ja siihen puututaan määrätietoisesti. Jäsenten oikeusturva hoidetaan siellä vakuutuksin, sillä omaa lakimiestä liitosta ei löydy. Siispä asianajaja- ja lakimiesosaamista järjestetään ulkopuolisilta toimistoilta kulloisenkin tapauksen tarpeen mukaan. Toisaalta liiton toimisto on vahvasti resursoitu; siellä työskentelee 26 työntekijää eli liki tuplat omaan liittoomme nähden. Henkilöstörakenne on hieman erilainen kuin meillä, ja osa liiton työntekijöistä saa palkkaa myös työnantajalta.

Olisiko tanskalaisesta mallista ammenttavaksi jotain myös Suomeen?

Koronavapaata kesää!

Ilari Kulmanen työskentelee vanhempana konstaapelina ja pääluottamusmiehenä Itä-Uudenmaan poliisilaitoksella.

” VAIHDETAAN VAPAALLE

HEVOSKÄRPPÄSEN PURAISEMAT

Uusi
juttusarja:
**Vaihdetaan
vapaalle**

Raskaan työn vastapainoksi on hyvä tehdä jotain, joka vie ajatukset aivan muualle ja akut pääsevät latautumaan. P&O:n uusi juttusarja kurkistaa jäsenistön voimapesiin. Vaihdetaan vapaalle -sarjan starttaavat hevosharrastajat Tiina ja Heikki Klemetti.

Monet hevoslajien harrastajat ovat sitä syntymästään asti. Niin **Tiina Klemettikin**, joka tunsi vetoa hevosten kanssa puuhasteluun pienestä saakka. Isän allergian vuoksi lapsuudenperheessä ei ollut omaa hevosta, muita lemmikkejä tosin sitäkin enemmän.

- Keskeytin lapsena hevosten hoitamiseen ja ratsastelin. Parikymppisenä pidin hetkellisesti lajista taukoa, mutta sitten hurahdin uudelleen. Miehelläni puolestaan ei ollut mitään lemmikkitaustaa, mutta sain hänetkin houkuteltua mukaan harrastuksen pariin.

Keskustellessa käy nopeasti selväksi, että vanhempina konstaapeleina Oulun poliisilaitoksen liikenneyksikön Kajaanin liikenneryhmässä työskentelevälle pariskunnalle hevoset ovat todellinen elämäntapa pelkän viikoittaisen harrastuksen sijaan. Pitkään Liikkuvassa poliisissa toiminut pariskunta työskenteli aiemmin Oulussa.

- Valmistuin 2003 poliisikoulusta ja sain Kajaanin yksiköstä viran. Vietin sen jälkeen kuutisen vuotta Oulussa, sitten sain ryhmän varajohtajan paikan Kajaanista. Reissaaminen oli kuluttavaa. Siinä vaiheessa muutimme koko perhe tänne, kertoo **Heikki Klemetti**.

Hevosharrastus tuli siis Heikin elämään vaimonsa Tiinan kautta. Hänelle luvattiin entiseltä kotipaikkakunnaltaan Haapajärveltä lämminverinen hevonen, jota piti toki lähteä paikan päälle katsomaan. Pariskunta oli seurustellut tässä vaiheessa parisen vuotta ja hevosen katsastusmatkalle lähdettiin yhdessä. Perillä heitä odotti pienehkö talli ja sen yhdessä karsinassa Tiinan sanojen mukaan laiha orinputkelo. Pariskunta päätyi reissullaan lopulta siivoamaan koko tallin.

- Silloin ajattelin, että saattaa olla viimeinen kerta, että näen Heikin tallihommista - oli sen verran kova homma. Mutta parin päivän kuluttua hän yllättäen kysyikin, koska mennään uudestaan! Heikistä tuli tosiaan silloin hevoshullu ponytyttö, kuten häntä kiusaan.

TEKSTI

Kati Keturi

KUVAT

Anu Kovalainen

Heikki, joka tuntee monet paikalliset harrastajat, hommasi Kajaanista tallipaikan Tiinan hevoselle. Tallin isäntä ja emäntä antoivat pariskunnan käyttöä välineitään ja jakoivat muutenkin neuvojaan asiaan liittyen kaikesta tarvittavasta.

– Opettelin sitten itse kengittämään ja ajamaan hevosia. Sitä kautta tuli totaalihurahtaminen ja hevoskärpänen puraisi kovaa. Isäni ihmetteli, ettei olisi hemmetti vieköön uskonut, että pojasta tulee vielä hevostmies, Heikki hymähtää.

Jännitystä raveissa

Tiinalle pääasiana on aina ollut hevosten hoitaminen. Toki harrastuksen parissa muutakin puuhaa piisaa, esimerkiksi eläinten valjastamista ja ajamista. Tallilla molemmat viihtyvätkin erittäin hyvin. Heikki on myös innostunut raveista ja ajoi vuonna 2008 lajiin tarvittavan ravikortin.

– Startteja on minulla nyt 65 ajettuna. Voittoa ei vielä ole tullut, mutta pari kakkossijaa kyllä. Nälkä kasvaa tässä syödessä. Joskus olisi mukavaa olla mukana Kuninkuusraveissa jossain muussa roolissa kuin katsojana!

Klemeteillä on tällä hetkellä kaksi ravihevosta, suomenhevostamma ja lämminverinen ruuna, joista he omistavat suurimman osan. Kimppahevosilla onkin aina useita omistajia. Vielä Muhoksessa asuessaan perheellä oli oma talli, mutta muuton myötä se jäi. Tallin pyörittäminen vaatii sopivan tilan lisäksi paljon aikaa. Ajomaastojen tulee myös olla tarkoitukseen sopivat. Haaveissa on kuitenkin uusi oma talli, heti kun mahdollista.

– Vitsailemme, että itse asuintiloilla ei edes ole niin väliä, kunhan talli saadaan pihapiiriin. Toistaiseksi hevosemme

↑ **Tiina Klemetti on hoitanut hevosia lapsesta saakka. Tallilla aika kuluu kuin siivillä.**

ovat pienessä yksityistallissa täyshoidossa, jota pyörittää oikein mukava porukka. Kun käymme töissä, he hoitavat ja huoltavat hevosia ruokailuineen, ulkoiluineen ja siivoamisineen, Tiina kiittelee.

Pariskunnan työkavereita on mukana osaomistajina hevosissa. Heikin mukaan onkin suuri etu, että tuntee hevosen muut omistajat. Asioista on helppo sopia, porukassa on hyvä henki ja parhaimmillaan yhdessä on myös mukavaa.

– Tämä on hyvän mielen puuhaa ja pikkurahalla pääsee helposti mukaan hevosurheiluun. Olemme käyneet yhdessä jännittämässä ravistarteissa. Olen itse kerran omistanut prosentin eräästä hevosesta. Oli heti ihan erilaista katsella starttia ja sitä ”omaa” hevosta, verrattuna muihin tuntemattomiin hevosiin.

Lähes kaikki vapaa-aika kuluu tallilla

Pariskunnan hevoskaartiin kuuluu myös yksi kolmevuotias kimppahevon, joka asuu tallilla Kajaanissa. Tiina käy sen kanssa hiomassa peruskuntoa, ajamassa ja tekemässä kärkylenkkiä. Tallilla aika kuluu aina nopeasti ja tekemistä riittää.

– Yleensä hevoset ovat ulkona, eli haen sen ensin sisään. Harjaan, tarkastan eläimen yleiskunnon, harjaan, valjastan ja sitten lähdetään lenkille. Sen kesto on usein tunnin, puolitosta. Paluun yhteydessä hevonen huolletaan ja pestään. Talvisinkin ne ovat hikisiä lenkin jäljiltä. Sitten ne jäävät karsiinaansa syömään, Tiina kertoo.

Klemetit tekevät poliiseina yleensä 12 tunnin vuoroja 2–3 päivää putkeen, jonka jälkeen on vapaapäiviä. Lähes kaikki vapaa-aika meneekin sitten tallilla. 30 vuotta hevosten kanssa

tekemisissä olleet tallinpitäjät huolehtivat hevosista taidokkaasti silloin, kun pariskunnalla on pitkiä työputkia.

– He ovat myös mukana osaomistajina, eli haluavat hevosten parasta sitäkin kautta. Kaikkien Kajaanin hevosharrastajien kesken vaihdetaan muutenkin kuulumisia ja annetaan toimivia vinkkejä. Kaikki jakavat auliisti omia kokemuksiaan, Heikki toteaa.

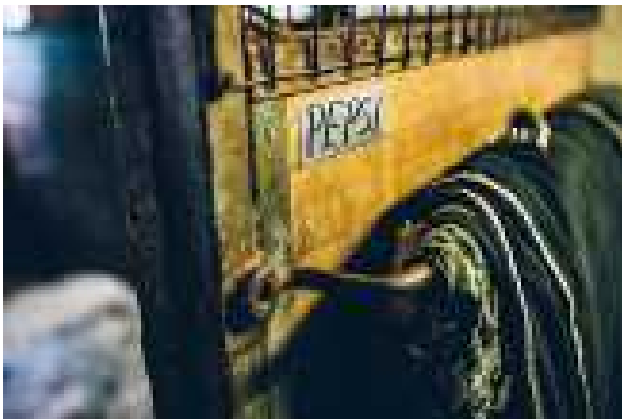
Hevosten valmentaminen on hänen mukaansa samantyyppistä treenaamista kuin huippu-urheilijoilla. On peruskuntokausia, voimakausia ja vauhtikestävyysharjoittelua.

– Keliolosuhteet vaikuttavat myös asiaan. Jos ajomaastot ovat huonossa kunnossa, ei aina pysty ajamaan. Toiminta suunnitellaan sen mukaan.

Terapeuttinen harrastus

Tallilla vietettävä aika riippuu vapaapäivien määrästä. Jos pariskunnalta kysyy, harvoin on sellaista vapaapäivää, ettei askelten kulku suuntaisi tallille. Kerralla siellä kuluu vähintään kolme tuntia.

– Lapsetkin olivat pieninä mukana harrastamassa, kun meillä oli tosiaan oma talli. He ottivat päiväunet hevoskär-

↑ Heikki Klemetti ajoi ravikortin vuonna 2008. Lähtöjä on kertynyt jo 65.

ryssä kopassa. Nyt isompina heillä on kuitenkin omat harrastuksensa, Tiina kertoo.

Harrastus on täydellinen irtiotto työstä, sillä tallilla tai hevosen selässä ei voi miettiä mitään muuta. Tiinan mukaan tallilla ei myöskään olla yhtään paikallaan, eli askelmittarille ei ole käyttöä. Ulkona tulee oltua pitkiä aikoja kerrallaan, sekin on etu.

– Ison eläimen kanssa pitää aina keskittyä ja sitä pitää osata lukea. Voimassa häviät aina hevoselle, siis tärkeintä onkin taito ja luottamus. Ratsastaminen ja hevosen käsittely on aina yhteistyötä eläimen kanssa.

Hevosharrastus on tuonut myös työhön uusia sävyjä. Entä onko harrastuksella jotain yhteistä poliisin työn kanssa?

– Jos työssä kohtaan vaikean tilanteen, on kyettävä itse pitämään hermot kurissa. Muuten peli on menetetty. Eläinten kanssa on sama juttu. Olemme molemmat työskennelleet eläinkuljetusvalvonnassa, itse olen mukana siinä edelleen. Tehtäviin sisältyy muun muassa eläinkuljetustarkastuksia sekä raviratsioita, Heikki kertoo.

Pariskunnalla on hevosten ohella neljä koiraa ja lasten harrastuskuvioiden pyörittäminen. Jos hevosharrastus olisi vain toisen juttu, se tuskin olisi kantanut näin pitkälle menestyksekkäästi. Siispä Klemetit iloitsevatkin siitä, että voivat jakaa sen yhdessä.

– Emme enää voisi luopua hevosista, tämä on molemmille sydämen asia. Koskaan ei myöskään tarvitse toiselle selitellä, että on ollut taas neljä tuntia tallilla. Sinne itse asiassa suuntaamme nytkin, kun haastattelu loppuu, Heikki sanoo nauraen. 🟡

GEENIPERIMÄSTÄ

Jo lähes 20 miljoonaa ihmistä eri puolilla maailmaa on tehnyt internetin kautta tilattavan DNA-testin. Myös suomalaiset ovat innostuneet geneettisen perimänsä selvittämisestä tietämättään, että testien tulokset voivat päätyä vaikkapa FBI:n käyttöön.

TEKSTI

Virpi Latva

KUVA

iStockphoto

Kuten valitettavan usein, myös kaupallisten geenitestiin suhteen EU-lainsäädäntö laahaa jälkijunassa. Toistaiseksi muihin kuin lääketieteellisiin tarkoituksiin tehtäviä DNA-testejä ei säätele mikään EU-pykälä. Kuitenkin vuodelta 1997 peräisin oleva laki kieltää eurokansalaisten geneettiseen perimään perustuvan syrjinnän. Tämä toteutuu ymmärrettävästikin helpommin, jos geeniperimään perustuvia kaupallisia tietokantoja ei ole.

– Kansalaiset suhtautuvat epäluuloisesti poliisin geenitietokantoihin, mutta heitä ei lainkaan arveluta DNA-näytteen lähettäminen yksityiselle yritykselle jonnekin toiselle puolelle maailmaa, ihmettelee Ranskan kansallisen tietosuojakomission (CNIL) tutkija **Régis Chatellier**. Hän muistuttaa, että yksityiset firmat keräävät lisäksi henkilöstä paljon muuta tietoa, joka mahdollistaa laajempien hakujen tekemisen. – Ei saa unohtaa, että antamalla oman DNA:nsa ulkopuoliseen käyttöön henkilö altistaa myös perheensä ja sukunsa, Chatellier sanoo.

Harva lukee sopimusehdot

Valtaosa DNA-testeistä tehdään Yhdysvalloissa, missä hupimielessä tilatuista geenitesteistä on tullut suosittuja joulu-, syntymäpäivä- tai häälahjoja. Yritykset polkevat hintoja paitsi saadakseen lisää asiakkaita myös kerätäkseen itselleen kattavan geeniperimätietokannan, jota voi myydä eteenpäin.

Geenitestin teettäjä hoksaa nimittäin harvoin lukea sopimusehtojen pienellä pränättytyn osuuden mihin tuli suostuttua. Vaikka suuri osa testin teettäneistä hyväksyy tulostensa käyttämisen lääketieteellisiin tarkoituksiin, moni varmasti kauhistuisi kuullessaan, että niitä käytetään henkilöiden tietämättä myös rikostutkinnassa.

Amerikan suurimmat geenitestiin tuottajat Ancestry DNA ja 23&Me ovat kertoneet julkisuudessa, että rikospoliisilta tulee jatkuvasti pyyntöjä saada asiakkaiden tietokannat käyttöönsä. Hiljattain paljastui, että Family Tree DNA -yritys oli suostunut antamaan kahden miljoonan henkilön geenitiedot

KAUPPATAVARAA

FBI:n käyttöön asiakkaiden tietämättä. Samalla myös tiedot tuhansien eurooppalaisten geeniperimästä joutuivat amerikkalaisten rikostutkijoiden haltuun.

Kyseinen yritys meni jopa niin pitkälle, että mainosti menettelyään kampanjassaan sanoin "Auttakaa meitä saamaan rikolliset kiinni". Yritys ei katso menettelynsä rikkovan amerikkalaista tietosuojalainsäädäntöä.

Lainsäädäntö kirjavaa

EU-maiden sisäisen lainsäädännön suhtautuminen tähän yhä kasvavaan elinkeinoon on arvatenkin kirjava. Tiukimmin kaupallisiin DNA-testeihin suhtautuvat Puola ja Ranska, joiden kansalaisilta testin tilaaminen myös ulkomailla toimivalta yritykseltä on kiellettyä. Esimerkiksi Ranskassa testin ostava asiakas voi saada 3 750 euron sakon. Näin ainakin paperilla. Silti jo ainakin miljoonan ranskalaisen arvioidaan tilanneen testin ilman, että sakkoa olisi langennut yhdellekään heistä.

Norjassa ja Espanjassa DNA-testejä säätelee bioetiikkaa koskeva laki, kun taas Ruotsi, Saksa, Itävalta ja Unkari tarkastelevat asiaa genetiikan lainsäädännön näkökulmasta. Tanska, Tsekki, Irlanti, Liettua ja Slovenia puolestaan ovat ottaneet geenitestikysymykset yleistä terveydenhuoltoa käsittelevän lainsäädäntönsä piiriin.

MyHeritage-yrityksen geenitutkija **Yanis Erlich** on laskeutunut, että testejä tilataan sellaisella vauhdilla, että jos kaksi prosenttia amerikkalaisista, joilla on eurooppalaiset sukujuuret, antaa DNA:nsa tietokantaan, parin vuoden sisällä 90 prosentille amerikkalaisista löytyy näistä tietokannoista jokin kaukainen sukulainen. ●

Lähteet: Haastattelut sekä Euroopan komissio ja DNA-tutkimusta koskevan lain muutosta vastustavien tutkijoiden raportti "Ce projet sur l'ADN transformerait tous les citoyens en suspects potentiels" vuodelta 2018.

Sinun puolestasi vuodatettu

– Niko Rantsin esikoiskirja vakuuttaa totuudenmukaisuudellaan

Dekkaririntamalla on tunnetusti tungosta. Päästäkseen esikoiskirjailijana läpi ja eturivin tuntumaan, on kirjoitettava keskivertoa paremmin. Rikosylikonstaapeli Niko Rantsi näyttää onnistuneen teoksellaan *Sinun puolestasi vuodatettu*.

TEKSTI

Jussi-Pekka Lämsä

KUVAT

Otto Virtanen ja
Tammi

Toukokuussa esikoiskirjansa julkistanut **Niko Rantsi** on kokenut poliisi. Hän on työskennellyt kenttäpartiossa ja päivittäisrikostutkinnassa ”Pikkuroballa” sekä Helsingin rikospoliisin väkivaltarikosyksikössä, jossa Rantsi kohtasi väkivallan runsaan kirjon. Nykyisin Rantsi työskentelee KRP:n tutkintaosaston henkirikoslinjalla, jossa tutkitaan kaikenlaista vakavaa rikollisuutta, ei pelkästään väkivaltarikoksia.

– Rikosjutut heittäivät usein kauas kotikulmilta. Tsunamista alkaen olen ollut mukana uhrintunnistussyksikön toiminnassa. Päävastuualueenani on omaispoliisitoiminta, jossa pidän yhteyttä kadonneiden tai menehtyneiden omaisiin, Rantsi kertoo.

Rantsi laatii leipätyössään tiukan määrämuotoisia esitutkintapöytäkirjoja, raportteja ja muita asiakirjoja. Ne on kirjoitettava niin, ettei tulkinnaalle jää tilaa, jolloin syntyy väkisin yksitotista kapulakieltä. Kirjasta *Sinun puolestasi vuodatettu* ei sitä löydy. Sen sijaan Rantsi kirjoittaa kauniilla ja puhtaalla suomen kielellä. Vuoropuhelut soljuvat asiallisella yleiskielellä.

Kirjoittaminen sai alkunsa jo vuosituuhannen vaihteessa. Rantsin silloinen esimies rikoskomisario **Seppo Sillanpää** yllytti häntä kirjoittamaan eräästä rikosasiasta Poliisi kertoo -kirjaan.

– Jäin koukkuun, ja vuosien saatossa julkaistiin yhteensä 18 kirjoittamaani tositarinaa. Vuonna 2014 kirjoitukset julkaistiin kokoelmana *Rikospoliisin silmin*. Tuolloin aloin haaveilla romaanin kirjoittamisesta.

Rantsi on osallistunut myös kahden tietokirjan toimittamiseen: *Poliisit ja papit tsunamityössä* sekä *Keskusrikospoliisi 90 vuotta*. Kymmenkunta vuotta sitten Rantsi osallistui novellilaan IPA-poliisijärjestön dekkarikilpailuun.

Hengähdyshetki leipätyöstä teki tuotteliaaksi

Rantsin esikoisteoksen rakenne on rikosromaaneista tutun turvallinen ja lukijan kannalta helppo, sillä tarina etenee kronologisesti takaumien selventäessä tilannekuvaa. Kirjailijan ammattitaito ja pitkä kokemus poliisityöstä näkyvät kynänjäljessä. Poliisin tekemät toimet kerrotaan täysin oikein, KRP:n ja paikallispoliisin työnjako kuvataan totuudenmukaisesti; takavuosina viritelty eripura näyttäisi laantuneen asialliseksi yhteistyöksi. Myös järjestyspoliisin keikanajo nykysäännöin osuu kohdalleen.

– Tarinasta oli karkea visio kesällä 2017, mutta se muutti jonkin verran muotoaan kirjoitusprosessin aikana. Samana

kesänä osallistuin kirjailija **Tapani Baggen** dekkaripajaan, jossa aloin pikkuhiljaa uskoa kykyihini. Piti järjestää aikaa, Rantsi kuvailee.

Työkiireet siirsivät esikoiskirjan kirjoittamista vuodella. Syksyllä 2018 hän sai mahdollisuuden jäädä vuorotteluvapaalle ja pitää tauon leipätyöstään.

– Tavoitteeni oli kirjoittaa ja katsella normaalia enemmän lasteni koulun ja harrastusten perään. Kirjoitin todella määrätietoisesti. Istuin lähes joka arkipäivä kuusi tuntia tekstin äärellä, kirjastossa tai kotona. Tein aina jotain, joka veisi asiaa eteenpäin. Muistivihkoa kannoin koko ajan repussa, ajatuksia kun putoili milloin missäkin.

Rantsi toteaa, että pidemmästä urasta on helpompi ammentamaan tarinaa. Hän myöntää, että henkilöhahmoista saattaa löytyä tuttuja piirteitä. Kirjailija kuitenkin käsittelee pieteetillä kuviteltuja kollegoitaan, joten kenenkään ei tarvitse loukkaantua, vaikka jotakin tuttua löytyisikin.

– Vain muutamit työkaverit tiesivät tästä hankkeesta, sillä halusin keskittyä täysillä. En muutenkaan pidä meteliä keskeneräisistä asioistani. Lähetin tekstin arvioitavaksi vasta, kun se tuntui valmiilta. Kahden viikon kuluttua siitä allekirjoitin kustannussopimuksen. Olin ällikällä lyöty ja käsittämättömän onnekas, sillä tarina puhutteli kustannusyhtiötä.

Yhteydenpito kustannustoimittajan kanssa oli tiivistä. Rantsin mukaan puuduttavinta aikaa olivat viimeiset kaksi kuukautta ennen kirjan painolupaa.

– Vähän vitsillä voin todeta tämän urakan vastanneen dekkaristin perustutkintoa. 2018 kirjamessuilla **Marko Kilpi** varoitteli lajin kovuudesta. Allekirjoitan hänen sanansa!

Poliisityö näyttyy todellisessa valossa

Myös itse tarina etenee kirjassa kaikin puolin realistisena, eikä murhilla mässäillä. Tapahtumat ajoittuvat useamman kuukauden periodille. Tutkinta ei lokahtele muista dekkareista poiketen valmiiksi parissa viikossa, vaan työ näyttyy pitkäjännteisenä, välillä puuduttavanakin ojan kaivamisena tiedostoja ja vihjeitä pengottaessa.

Niko Rantsin haave romaanin kirjoittamisesta toteutui virkavapaalla.

On selvää, että poliisin resurssit ovat rajalliset. Pääjutun ohessa tutkitaan vanhoja, ja sivuun tulee uuttakin. Kaikki poliisit toimivat tahoillaan yhteiseen päämäärään päästäkseen parhaansa yrittäen. Muodostuu hyvä joukkue ilman yksittäisiä tähtipelaajia.

– Lähdin heti alussa siitä, ettei väkivalta juuri näyttäyty tarinassa, vaan pikemmin sen uhka. Yritän kertoa realistisesti suomalaisen poliisin työstä ja elämästä. Uskottelen, että lukijat haluavat vähemmän väkivaltaa ja enemmän psykologista jännitettä. Toivottavasti tarina jättää jonkinlaisen jäljen lukijan mieleen ja nälän kuulla päähenkilöistä enemmän.

Rantsi nostaa esille poliisimaailmasta tuttuja raskaita teemoja. Kirjan päähenkilöä on uhkailtu pitkään, hän pelkää enemmän perheensä kuin itsensä puolesta. Hermostuneisuutta ja huolta ei voi kukaan peittää kaikkein läheisimmiltä. Stressaantunut päähenkilö joutuu tekemään vaikeita valintoja hakiesaan ulospääsyä ahdistuksestaan.

Taiten Rantsi käsittelee kirjassaan myös sitä, kuinka raskas työ ja siihen sitoutuminen koettelevat poliisien parisuhteita. Joskus työ vie mennessään liiksikin tutkinnan edetessä kuumimmillaan. Jopa lo-

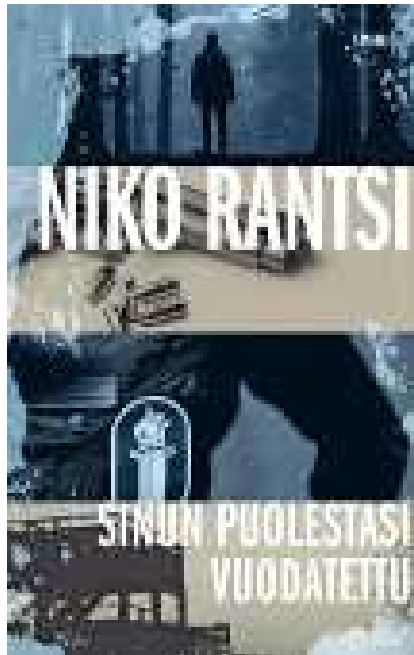
milla on vaikeaa päästää irti. Liitot rapautuvat ja erot ovat liiankin yleisiä. Kirja tarjoilee tarinan ohella työkaluja, joiden avulla vajaaseen työkuuntoon valahtanut tai elämänhallintansa kanssa kamppaileva saattaa palautua entiselleen.

– Moni varmasti miettii, miksi päädyin tällaiseen tarinaan. Siihen löytyy monta syytä. Halusin kertoa poliisin työhön liittyvistä paineista. Isoina teemoina nousivat myös ystävyys, isyys ja pelko. Olen seurannut mielenkiinnolla julkista keskustelua viranomaisia kohtaan kasvaneesta uhkailusta, maalittamisesta ja fyysisestä väkivallasta, Rantsi kertoo ja myöntää, kuinka omallekin uralle on mahtunut kaikenlaisia kokemuksia.

– Totesin kirjoitusprosessin kestäessä kulkevani oikeaa polkua, tavallaan aikaa edellä. Koen, että kirja ilmestyy oivaan aikaan.

Jatkoa luvassa?

Kirja tekee alkurakentelun jälkeen sen, mitä hyvän kirjan pitääkin. On pakko lukea seuraava kappale ja sitä seuraava. Kunnes huomaa päässeensä viimeisille sivuille ja kello käy

puolta yötä. Asiat jäävät levälleen, vaikka hiljalleen elämä alkaa palata entisiin ja osin täysin uusiin uomiinsa. Perhe ja läheiset tuntuvat entistä rakkaammilta ja tärkeämmiltä. Vainoaminen kuitenkin jatkuu ja suurin hai ui edelleen vapaana. Sälekaihtimien raosta paistaa silti aurinko.

Kirjoitustyön aikana Rantsi on miettinyt useampaankin otteeseen sitä, miten poliisiorganisaatiossa työskentelevät lukijat ottavat teoksen vastaan. Hän myöntää, että vastaanotto myös jännittää.

– Julkisuutta olen miettinyt niin ikään paljon. Sitähän kirjan julkaiseminen tuo väistämättä. Se ei ole koskaan ollut minulle itsestäänselvyys, vaikka muutaman kerran olen televisiossa kertonut rikostutkinnasta. Eräs työkaverini vitsaili kustannussopimuksen jälkeen: ”Sun pitää nyt päättää avaatto vaatekaappisi.” Raja asian selvästi, yksityiselämästäni en halua julkista.

Rantsi tavoittelee esikoiskirjalleen jatko-osaa, tavoitteena sen ilmestyminen keväällä 2021.

– Etenen kirja kerrallaan, on tämä niin kovaa hommaa. Ilman töistä poisjääntiä kirjan kirjoittaminen ei olisi onnistunut. Kaikkein tärkeimpänä edellytyksenä näen kotijoukkojeni tuen ja ymmärryksen. ◉

Rikosylikonstaapeli, kirjailija ja perheenisä

Esikoiskirjansa juuri julkistanut rikosylikonstaapeli **Niko Rantsi** syntyi Oulussa vuonna 1968. Lapsuuden hän vietti sekä Oulussa että Vantaalla, nuoruusvuodet Saimaan rannoilla Lappeenrannassa. Rantsin elämäntilanne ei tuolloin tukenut lukio-opiskelua ja hän päätyi ammattikouluun sähköasentajinjalle.

– Upinniemen rannikkojääkärikoulutuksessa taisin miehistyä sen verran, että rohkenin hakea 20-vuotiaana poliisikouluun. Pääsin ensimmäisellä yrittämällä silloiselle Pohjolankadun kokelaskurssille.

Rantsi asuu nykyisin perheensä kanssa Espoon laitamilla. Liikunta on ollut perheen arjessa mukana aina. Rantsi itse on kokeillut monenlaista niin maalla, merellä kuin ilmassakin.

– Viisi vuotta sitten loksautin kollegoiden leuat sijoiltaan, kun kerroin harrastavani muodostelmaluistelua. Vaikea laji ja ikääntyvälle äijälle mitä parhainta liikuntaa. Kilpailimme miesjoukkueella kaksi talvea. Tunnustin taannoin jännittäneeni joskus enemmän kisakaukaloon hyppäämistä kuin työtehtävissä tuntemattomiin oviin koputtelua, Rantsi naurattaa.

Keväällä laji jäi. Aika ei riittänyt kaikkeen paljon harrastavassa lapsiperheessä, etenkin kun kirjoittaminen vei oman aikansa.

– Perheeni päälaji on kilpauinti. Viime syyskuussa osallistuin pohjoismaiden masters- mestaruusuintikilpailuihin. SM-kisat peruttiin valitettavasti koronan takia.

5.11 HELSINKI

Taktisten vaatteiden ja varusteiden erikoisliike on rantautunut Suomeen. Verkkokauppa auki nyt. Myymälän avaamme heti, kun se on turvallista.

511Tactical.fi

Kaikkein vaativimpiin tehtäviin suunnitellut housut, jalkineet, takit, plate carrierit, reput, varustetaskut, valaisimet, vyöt ja paljon muuta.

ALWAYS BE READY

Ristipellontie 23, 00390 HELSINKI / tel: 044 970 9699 / 511Tactical.fi / IG: 511finland

POLIISIPARTIO: Poikkeustilanne

V. VITIKAINEN, T. SUNNARBORG 2020

STATENS AVTAL INGEN LÄTT MATCH

Förhandlingarna om statens tjänste- och arbetskollektivsavtal roddes i hamn den sista mars. Avtalsförhandlingarna fördes mellan FOSU rf, Fackförbundet Pro, Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL samt Statens arbetsmarknadsverk. SPJL:s medlemmar representerades av FOSU genom förhandlingschef Markku Nieminen och ordförande i förhandlingsdelegationen för den statliga sektorn Jonne Rinne. FOSU:s styrelse godkände vid sitt möte i april avtalsuppgörelsen för perioden 1.4.2020–28.2.2022.

När parterna gick till förhandlingsbordet var stämningen redan präglad av coronasituationen. Utgångsläget var synnerligen utmanande också därför att arbetsgivarens (statens) och löntagarorganisationernas målsättningar låg mycket långt från varandra, och förhandlingarna fördes via distansförbindelser.

– De första mötena hölls ansikte mot ansikte, men vi övergick mycket snabbt till att arbeta på distans. I förhandlingar är det viktigt att iaktta motpartens gester och ansiktsuttryck, men på grund av undantagstillståndet var vi nu tyvärr helt beroende av att lyssna på tonfallet i det som sades, säger **Markku Nieminen**, som arbetat med förhandlingar i tretio års tid.

På båda sidor av bordet fanns det frågor som parterna ville hålla fast vid i det sista. Den största av dessa gällde timmarna som tillkom genom konkurrenskraftsavtalet ("kiky"), och som det var viktigt för arbetsgivarsidan att på ett eller annat sätt hålla kvar. Nieminen berättar att slopandet av kiky därför blev en enda lång pärs, i och med att löntagarorganisationerna absolut ville bli av med gratistimmarna.

Den huvudsakliga orsaken till att kiky-timmarna inte slopas förrän i början av oktober ligger enligt **Jonne Rinne** i att avtalet med staten följer den privata sektorns avtal, och också i dessa inleds kompensationen av konkurrenskraftsavtalets konsekvenser först senare.

För SPJL:s medlemmar återgår arbetstiderna 1.10 till samma nivå som före konkurrenskraftsavtalet, men från början av 2021 får arbetsgivaren avtala med arbetstagaren om

att extra arbetstimmar utförs mot ersättning. Inom ämbetsverksarbetstid får arbetstagaren under högst tre veckor utföra 42 timmar 30 minuter, dvs. 8 timmar 30 minuter per dag, med förhöjd lön i förhållande till arbetstiden. För periodarbetare kan arbetsgivaren efter diskussioner med den lokala avtalsparten ta i bruk en arbetstidsbank, till vilken arbetsgivaren kan låta överföra högst 14 timmar per kalenderår. Alternativt får arbetstagaren under högst tre perioder på tre veckor utföra 120 timmar och 15 minuter arbete med enkel timlön.

Att längden på statens avtalsperiod är 23 månader beror enligt Nieminen helt och hållet på att man under den förra omgången ingick ett något längre avtal än traditionellt, 25 månader, till följd av den kommande vård- och landskapsreformen.

– Arbetsgivaren försökte med hänvisning till coronan få en betydligt kortare avtalsperiod för staten, men det var aldrig ett alternativ för oss, betonar Nieminen.

Avtalslösningen med staten följer den privata sektorn även när det gäller höjningarna: de statsanställda får en generell höjning på 1,1 procent som betalas 1.8.2020 och en generell höjning på 0,97 procent, eller minst 20,37 euro, som betalas 1.6.2021. Dessutom betalas 1.5.2021 en ämbetsverkspott på 1 procent. Ämbetsverkspotten fördelas som namnet antyder via separata ämbetsverksvisa förhandlingar. Om man inte når ett förhandlingsresultat om potten, fördelas summan som en procentuell generell förhöjning till alla, dvs. en så kallad stupstock.

– Arbetsgivaren försökte ändå i det sista få rätten att besluta om fördelningen av äm-

betsverkspotten, om man inte kommer vidare i de ämbetsverksvisa förhandlingarna. Vi gjorde det dock mycket klart att FOSU inte kommer att godkänna ett sådant avtal, konstaterar Nieminen.

Förhandlingarna om ämbetsverkspotten inleds på hösten

– De ämbetsverksvisa förhandlingarna inleds i september, men SPJL förberedde sig för dessa redan senaste höst då man genomförde en målenkät till medlemsföreningarna och utredde medlemmarnas inkomstnivåer och inkomstutveckling. Dessutom ordnade vi praktiska övningar för varje avtalsbransch. Uppställningen av målen fortsätter nu i samarbete mellan förbundets styrelse och kansli samt som utvecklingsarbete i olika slags arbetsgrupper, berättar SPJL:s förhandlingschef **Auno Mäkinen**.

Enligt Mäkinen inrättades en del av arbetsgrupperna redan i samband med den föregående avtalsrörelsen. Till de arbetsgrupper som redan inrättats hör grupperna som behandlar Nödcentralverkets lönesättning, där man försöker utveckla jourhavandes uppgiftsbaserade lönedel och göra den personliga lönen mer motiverande inom hela verket. Också i justitieministeriets arbetsgrupp har man berett en utveckling av den uppgiftsbaserade lönedelen, så att situationen för anställda som arbetar inom olika funktioner ska bli mer jämlik.

– Inom polisen håller arbetsgruppen för lönesystemet på att färdigställa sin slutrapport. Det är ändå inte självklart att ämbetsverkspotten bara kommer att användas för att utveckla

lönesystemet utgående från arbetsgruppens resultat, tillägger Mäkinen.

Skyddspolisen har å sin sida som mål att få ett eget lönesystem. Skyddspolisens arbetsgrupp har därför berett nya arbetsbeskrivningar och lönesättning med tanke på det egna lönesystemet. Enligt Mäkinen skulle det vara önskvärt att skyddspolisen lyckas lösgöra sig från polisens lönesystem i den här avtalsrörelsen, eftersom utdragna ibruktaganden av lönesystem inom staten traditionellt har stannat upp till följd av otillräcklig finansiering.

– Alltför många skulle hamna på garantilöner, dvs. lönen skulle hållas oförändrad bara under en viss tid, eller så skulle lönesättningen bli ohållbar i förhållande till arbetets kravnivå, preciserar Mäkinen.

Resefrågan grämer fortfarande, flexibelt distansarbete under coronatiden

Under Finlands EU-ordförandeskapsperiod intensifierades diskussionen om tjänstemännens resande. Förbundets ståndpunkt var klar: polisernas resande för att garantera säkerheten vid mötena måste räknas som arbetstid. I det nya avtalet försökte man råda bot på reseproblemet genom att ändra paragrafen så att den motsvarar den nya arbetstidslagen: "Som arbetstid räknas den tid som används till arbete samt den tid under vilken tjänstemannen eller arbetstagaren är skyldig att stå till arbetsgivarens förfogande på arbetsstället."

Polisstyrelsens brev i april med tillämpningsanvisningar strider ändå fortfarande mot FOSU:s och SPJL:s syn på saken.

– Trots att avtalstexten ändrades tolkar finansministeriet fortfarande de nya texterna på samma sätt som de gamla, precis som om ingenting skulle ha ändrats. Vi anser att formuleringen och andan förändrades i och med den nya arbetstidslagen, och den här förändringen försökte man också skriva in i statens arbetstidsavtal. Enligt FOSU:s tolkning ändrades åtminstone en del av resorna som förrättas i uniform och med beväpning till arbetstid. Det bästa vore om Polisstyrelsens, finansministeriets och FOSU:s representanter kunde sätta sig ned och gå igenom de nya spelreglerna, konstaterar Rinne.

Målsättningen med ändringarna som gjordes i den nya arbetstidslagen var bland annat att öka flexibiliteten och göra det lättare att sammanjämka arbete och fritid. Platsoberoende arbete finns därför också på FOSU:s lista över målsättningar.

– Ökad flexibilitet när det gäller distansarbete togs upp vid förhandlingsbordet, men arbetsgivaren ville se tiden an och samla erfarenheter från coronatiden. FM gav sedan direktiv om att arbetstidsstämpling enligt de verkliga timmarna är möjlig också vid distansarbete, dvs. flexitid kan tillämpas också under distansarbetsdagar och övertidsarbete kan utföras efter överenskommelse med arbetsgivaren. Men direktiven gäller för närvarande bara i undantagsförhållanden, säger Nieminen.

Till FOSU:s målsättningar hörde också att få bort lönegroparna vid periodarbete. Vid periodarbete minskas kalkyldagarna, som är arbetsdagar och lediga dagar, med avbrottsdagarna, dvs. semester-, sjuk- och tjänstledighetsdagar. Om en tjänsteman i periodarbete till exempel insjuknar, dras sjukdagarna av från hans eller hennes övertidsarbete under den aktuella treveckorsperioden. Det här missförhållandet hoppades FOSU kunna rätta till.

– En utjämning av lönegroparna i den här omgången skulle med stor sannolikhet ha fällt hela avtalet. Jag vändades över saken, men i vågskålen låg de andra faktorer som vi fick med i avtalet, medger Jonne Rinne, och tillägger att frågan om lönegroparna ändå inte har satts åt sidan.

Beträffande den uppnådda avtalsuppgörelsen konstaterar Markku Nieminen med sin mångåriga erfarenhet att man fick allt som det var möjligt att få. Han medger ändå att vissa frågor blev kvar till följande omgång, och konstaterar att förhandlingsverksamhet är en utställingsgren.

– Det skulle verkligen krävas fantasi för att få till en besvärligare avtalsrörelse än den här. För mig var situationen ett verkligt elddop, medger Rinne, som deltog i avtalsförhandlingarna för första gången.

Auno Mäkinen, med bakgrund som ekonomisk expert, håller med Rinne och Nieminen om att det uppnådda avtalet var lyckat under de rådande omständigheterna. Han lyfter dessutom fram en intressant iakttagelse.

– Exceptionellt i situationen är att Finlands näringsliv EK redan för över tio år sedan ville frångå den inkomstpolitiska helhetslösningen, men ändå har alla avtalsuppgörelser hittills präglats av en stor samstämmighet när det gäller kostnadseffekterna. ◉

Tidtabell för lönehöjningarna under avtalsperioden

1.4.2020–28.2.2022:

- 1.8.2020 generell höjning 1,1 procent
- 1.5.2021 ämbetsverkspott 1,0 procent
- 1.6.2021 generell höjning 0,97 procent eller minst 20,37 euro

Om inget förhandlingsresultat nås om ämbetsverkspotten, fördelas pengarna som en procentuell generell höjning.

Månadsarvodet för förtroendemän och arbetarskyddsfullmäktige i huvudsyssla och bisyssla höjs från 1.8.2020 med 3,07 procent.

Kiky-kompensation:

Kiky-timmarna slopas 1.10.2020 och arbetstiderna återgår till de tidigare. Som kompensation får arbetstagaren utföra extra arbetstimmar som överenskommet:

Ämbetsverksarbetstid

1.1.2021 får arbetstagare i ämbetsverksarbete under högst tre veckor utföra 42 timmar 30 minuter, dvs. 8 timmar 30 minuter per dag, med förhöjd lön i förhållande till arbetstiden.

Periodarbete

Efter diskussion med den lokala avtalsparten kan arbetsgivaren välja en lämplig modell av alternativen för användning i ämbetsverket:

1. Arbetstidsbank, till vilken arbetsgivaren kan låta överföra 14 arbetstimmar/år. Arbetstid som överförs till banken ska under kalenderåret ges som motsvarande ledighet eller ersättas i pengar.
2. Arbetstagaren får under högst tre perioder på tre veckor utföra 120 timmar och 15 minuter arbete med enkel timlön. Perioderna får inte placeras under en söckenhelgvecka. Meddelande om de förlängda perioderna ska ges minst tre veckor före den aktuella perioden.

ELÄKKEELLE

Asta Jakobsson
jäsenpalvelusihteeri
SPJL:n toimitus

ELÄKKEELLE

Sirpa "Siru" Suomela
lainkäyttösihteeri
Itä-Suomen hovioikeus

ELÄKKEELLE

Pauli Viikeri
ylikonstaapeli
Helsingin poliisilaitos

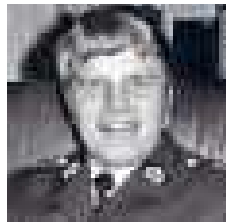
Muistamiset-palstalla julkaistaan kuvia merkkipäivistä, eläköitymisestä, häistä, lapsen syntymästä tai kollegan poismenosta. Suositus on, että tapahtumasta saisi olla kulunut korkeintaan neljä kuukautta.

SURUVIESTI

Onni Erkki Juhani Rasimäki
ylikonstaapeli
s. 13.06.1945
k. 06.02.2020

SURUVIESTI

Raimo Mauri Johannes Mustonen
lääninylikomisario
s. 17.05.1936 Pielisjärvi
k. 03.01.2020 Joensuu

SURUVIESTI

Kari Juha Sakari Koukku
ylikonstaapeli
s. 22.7.1945 Riihimäki
k. 28.2.2020 Hämeenlinna/
sairaala

SURUVIESTI

Markku Johannes Hänninen
s. 2.7.1949 Kuhmo
k. 10.4.2020 Tuusula

Oletko tyytymätön hyvinvointiisi ja haaveilet elämäntaparemontista? Ovatko arjen kiireet terveittäsi tukevien valintojen esteenä?

Pysyvään muutokseen -hyvinvointikursseilla saat työkaluja itsestäsi huolehtimiseen ja tukea motivaation löytämiseen.

Ota ensimmäinen askel kohti pysyvää hyvinvointia. Pystyt siihen!

Tutustu ja hae jaksolle
osoitteessa pht.fi

Salin A, B, ...	Lehti- son ruo'i			maa- hata		toukka-	vuoristo	huume- kurinlla	-vesi
huu- juvat huu- teissa			maa- sikka lankko						
klani							-lektion sotana- seko		
						kilpailu- sika- tsuntto			
			vanhusten- hoito- oppi jumala					NEN NEN	tauti voit- olla
			piil- loon				tah- ria		
			kaak- lit					-villa	Katri
	istä ollaan soittavinaan etsintöjäs	know- how	Osala lasiialalla		aduror- tan ty- kokoymä		sujua		
sona- peli			kasun- yötävä			Sam- bräa liki			ha ha
keli- taidot- toimia				Myl- känen Varma			joskus teitä		
Vesio- paperi ei var- mistä koulu			pässi- joskus			vesi- pöytä- piiristä			
nou- vottelu	so- met- tu Haeri			kumi- jousen pöytä-					
vi- toi- bet- tuja			kelluvia -puhe				puuainesta paise		
kou- velaa						hujos- telua			
kir- ni- ginen la- te				tehdä pahaa			lisää pi- tuutta		
he- vosia			-murtu			het- kiä			
työ- kottori							miel- le- pöytä-		

Ristikön ratkaisu löytyy osoitteesta Spjl.fi/ristikonratkaisut

© 2014 Kustannus Oy Tammi

Spji Suomen Poliisijärjestöjen Liitto

Jonne Rinne
puheenjohtaja
050 399 8795

Mika Nygård
järjestöpäällikkö
040 556 1441

Katja Almgren
viestintäsuunnittelija
044 582 0012

Virpi Hallikainen
talousassistentti
044 720 2094

Sari Haukka
viestintäpäällikkö
työvapaalla

Minna Huhta
koulutus- ja edun-
valvontasuunnittelija
045 137 3393

Alice Utriainen
pääluottamusmies/OM
050 440 8452

Jesper Thurin
lakimies
050 301 9254

Tarja Heinonen
puheenjohtajan sihteeri
040 561 0114

Pekka Lassila
pääluottamusmies/
poliisihallinto
050 598 1315

Auno Mäkinen
neuvottelupäällikkö
044 906 3710

Nuppu Pelevina
viestintäpäällikkö
050 548 1593

Anne Rakka
jäsenrekisterisihteeri
050 415 2080

Rita Ridanpää
lakimies
050 570 1597

Jaana Tynjälä
talouspäällikkö
040 940 2061

Toimisto
p. 09 3484 2403
Jäsenpalvelut
p. 09 3484 2401
Edunvalvonta
P. 09 3484 2402
puhelinpalvelu
ma-to klo 9-15,
pe 9-12
spji@spji.fi
Asemamiehenkatu 2,
00520 Helsinki

” Muistathan ilmoittaa myös sähköpostiosoitteesi ja puhelinnumerosi yhdistyksesi jäsenasioiden hoitajalle tai liiton jäsenrekisteriin!

99 Turvallisen ja onnistuneen arkeen paluun takana on aito yksilö toimineen.

Tää on viime ponnistus!

OLO ON epäuskoinen; olenko jossain elokuvassa vai oikeassa todellisuudessa? Kaikki on ikään kuin käänteistä, peilikuvamaista. *Olisipa joskus aikaa olla kunnolla lasten kanssa kotona...* No nyt on saanut olla, osa väkisin, osa omatoimisesti. On saanut pelata lautapelejä, tehdä rauhassa terveellistä ja hyvää kotiruokaa, viettää läppärillä etäillessä laatu-aikaa perheen kanssa. Ei ole tarvinnut katella työkaverin räkimistä, haistella bussissa hien tai hajuveden hajuja. Kahvihetkeä ei ole häirinnyt kollegan vaihdevuosiselvitykset tai renkaanvaihdon ajanvarausongelmat. Tämä on elämää!

Vai onko? Lasten ja usein vielä puolisonkin kanssa olemisen 24/7 onkin osoittautunut työksi. Etäilyn ohessa on vietetty samanaikaisesti kotoilua. Pakastinta on tähän aikaan vuodesta tyhjä jätty hiljalleen edelliskauden marjoista, mutta nyt täytyy lisäksi ideoida jatkuvasti uutta kaupan hyllyiltä hamstratuista jauhelihoista ja makaroneista. Tumpeloinkin on saanut pullataikinan kohoamaan hyllyn viimeisillä kuivahiivoilla ja jauhoilla. Bonuspisteiden tuplaantuminen ei kuitenkaan lohduta triplaantunutta ruokalaskua. Vessapaperia ja käsidesiä jää perinnönjakoon, samoin ripustusvalmiita virkattuja verhoappoja.

Korona on ilmeisen vakava asia. Leikinlasku aiheesta on mautonta etenkin, kun osa kansalaisista on joutunut taistelemaan tosissaan hengestään tai ollut pakotettuna eristäytymään. Mutta on tämä poikkeustila avannut myös monen silmät aivan toisenlaiseen maailmaan ja ajatteluun.

Juuri, kun on luullut olevansa kaikelta pahalta suojautuneena (turvasalasanat, supervakuutukset, hifikodinturvallitteet), tulee joku estot ohittava ja tallaa kaiken alle. Miten tämä voi olla mahdollista vuonna 2020? Historia toistaa itseään ja ihmiskunta on jälleen housut nilkoissa mitään aiemmista hyppykupista oppineena. Huoltovarmuus sanana lähinnä naurattaa.

Korona sai erävoiton ja väijyy kenties jossain uutta mahdollisuutta iskeä. Katsotaan, mitä tapahtuu. Parasta on kuitenkin ollut huomata, että normiarkeen palaamisessa ihmisellä on merkittävä osa. Arkeen voidaan palata lisävarustein, rajoituksin tai vaikkapa jaksotuksin. Mutta turvallisen ja onnistuneen arkeen paluun takana on kuitenkin lopulta aito yksilö toimineen.

Suvivirren soidessa edes hiljaa mielessä, pääsen toivottavasti taas rakkaaseen kahvilaani pressolle. Turvavälin pitoa olen harjoitellut kaupan kassajonoissa ja käsidesiä kuljettelen mukana sujuvasti. Ihana pukea päälleen jotain muutakin kuin verkkarit! Mieleeni nousee katkelma Kansainvälisestä: *...vaan kuin korpit haaskoiltaan, me kerran kaikki karkoitamme, niin päivä pääsee paistamaan!*

Maksava jäsen

Outi "Ode" Ahonen työskentelee käräjäsihteerinä Pirkanmaan käräjäoikeudessa ja hän on SPJL:n 2. varapuheenjohtaja.

Posti Green

ŠKODA
SIMPLY CLEVER

TULEVAISUUS LUODAAN KEKSELIÄISYYDEN AVULLA

Me luotamme toiminnallisen muotoilun ja innovaatioiden voimaan. Siihen, että asiat voi tehdä aina vähän paremmin. Se on ollut toimintamme perusta jo 125 vuoden ajan. Tulevaisuus on historiamme muokkaama ja autoillamme ajavat ihmiset ovat parhaita perinteidemme vaalijoita. Tutustu historiamme perintöön skoda.fi/historia

125 | ŠKODA AUTO
VUOTTA

DRIVING INVENTIVENESS SINCE 1895.